

193 20. Orth Pál
1925 JÚNIUS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

LXIV. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

6. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felélős szerkesztő
CZILLINGER JÁNOS

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1925 évre általában 240.000 K., erdőtisztéknek 120.000 K.,
erdészeti altisztéknek 80.000 K.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok (alap. kamat vagy tagdíj) és az időn-
kint közzétett pótdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37—22.)

Erdőmérnöki főiskolánkról.

Még az elmúlt ősszel látogatást tettem új otthonába kényszerült soproni főiskolánkon. Miután pedig utazgatásaim közepette úgy vettem észre, hogy nemcsak a nagyközönség, de még szaktársaink nagy része is tájékozatlan a főiskola mai elhelyezése, berendezése, fejlődési iránya stb. felől, már régebben megérlelődött bennem az a gondolat, hogy rövid leíró képet nyújtok t. olvasóinknak főiskolánk mai helyzetéről s kiegészítem azt néhány olyan reflexióval, melyek egy kívül álló, — belső életjelenségektől nem befolyásolt — de éppen ezért kevésbé elfogult szemlélőben, pár órai látogatás után is kialakulhatnak.

De aktuálisabb tette még ennek a közleménynek megjelenését az az elmúlt vihar is, amely a „takarékoság“ örve alatt megtépnéni készült ezt az évszázados kulturintézményt.

A vihar — mint halljuk — elült, mindamellett jó, ha valamennyien résen vagyunk s ezentúl többet törődünk főiskolánk sorsával.

*

A főiskolánk régi multja valamennyiünk előtt ismeretes, nem kell itt egyébre hivatkoznom, mint *Vadas Jenő* néhai professzorunknak „*A selmecbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője*“ című kiváló munkájára. Közelmultja viszont mindnyájunk emlékében még élénken él s így az idő rövidsége s helyszüke miatt, egyenesen a mai helyzetet igyekszem vázolni.

Főiskolánk elhelyezésére a megcsonkított országrészen belül a mainál alkalmasabb és megfelelőbb elhelyezést keresve sem lehetett volna találni, mint Sopront. Impressziókról számolok be, tehát ugyanazokat a benyomásokat igyekszem visszaadni, melyek bennem támadtak.

Az általános kép igen kedvező. A város környéke erdős, szép vidék; maga Sopron város egyaránt magán viseli úgy az ősi kultúra, mint a modern fejlődő város szembeötlő jeleit. A város nem oly nagy, hogy a mi kis kulturszigetünk abban elmerülne, de nem is annyira kicsi, hogy tanári karunk és ifjúságunk legszükségesebb kulturális és társadalmi igényeit ki ne elégíthetné. A volt katonai főreáliskolának szép parkjában elhelyezett két nagyobb kétemeletes és két kisebb egyemeletes épületben — az évszázados tradíciót követő barátságos megosztás mellett — nyertek elhelyezést a bánya-, kohó- és erdőmérnöki szakosztályok, illetve mint újabban nevezik: osztályok.

Helyiségek tekintetében gyengébben állunk, mint *Selmecbányán* voltunk, mert — mint hallom — a régi férőhelynek csak mintegy 60 %-a áll ma rendelkezésünkre. Ezen a hiányon boldogabb időkben új építkezéssel lesz lehetséges segíteni.

Az erdőmérnöki osztály egyes tanszékeire a következő alapterület esik:

1. Növénytani tanszék	425 m ²
2. Növényélet és kórtani tanszék	
3. Erdőhasználati tanszék	378 „
4. Mechanika és faipari technológiai tanszék	
5. Erdészeti vegytani tanszék	342 „
6. Erdészeti földméréstani tanszék	308 „
7. Erdővédelemtani tanszék	270 „
8. Erdőrendezéstani tanszék	221 „
9. Erdőműveléstani tanszék	194 „
10. Út- és vasútépítéstani tanszék	86 „
11. Erdőgazdasági politikai tanszék	20 „
A felsorolt 11 tanszéken kívül az erdészeti kísér-	
leti állomásra esik még:	
	136 „

úgyhogy az összes alapterület 2380 m²-t tesz ki.

Úgy hallottam, hogy a bánya- és kohómérnöki osztályok viszonylagosan kedvezőbben vannak elhelyezve. Az épületeket körülvevő park ma már egy jól berendezett botanikus kert képét mutatja, középen egy nagyobb gyepes térséggel, amelyet a főiskolai ifjúság sportpályának használna, ha rendkívül erős elfoglaltsága és komoly tanulmányai megengednék, hogy a testedző sportnak jobban hódolhasson.

Egy ilyen rövid kis ismertetés keretében nincs arra hely, hogy minden egyes tanszék tárgyaival és tárgykörével részletesen foglalkozzam, mindössze néhány feltűnőbb jelenséget említek fel.

Meglepően szép a növénytani tanszék teljesen új felszerelése és berendezése, amely annyira tökéletes, hogy mondhatni országunkban első helyen áll, sőt külföldi intézetekkel is versenyez. A berendezéseknek ez a teljesen modern kiépítése tette lehetővé, hogy a kormány a növénytani tanszékünket „növénytani intézet” jellegével ruházta fel, ami annyit jelent, hogy más tudományos intézetekkel önállóan érintkezhetik. A hallgatóság részére 16 teljesen modernül (mikroszkópokkal) felszerelt munkahely áll rendelkezésre, nemkülönben megfelelő (5) helyisége van a kísérleti laboratóriumnak is.

Az általános növénytan (növény anatómia és növény-élettan, külső alaktan) előadásait a hallgatók által saját kezűleg végzett kísérletek keretében mikroszkópiai, morfológiai és élettani gyakorlatok egészítik ki.

A részletes növénytan tanítását anatómiai, mikroszkópiai vizsgálatokon kívül külső gyakorlatok fejezik be, amely munkához a már előbb említett, körülbelül 14 kat. hold kiterjedésű botanikus kert nemcsak az egyes fák, hanem a növényi társadalmi formák, az úgynevezett biológiai csoportok, továbbá gyógynövények, csemetekertek bemutatásával a célnak tökéletesen megfelel.

Mindezt látva, önként az az érzés fogja el a szemlélőt, hogy de jó is volna újból hozzáláttni ehhez az erdőgazdasági tudás alapját képező studiumhoz, de most már a meglett kor komolyságával, tudásvágyával, a tárgy szeretete iránti buzgalommal, nem pedig csupán a vizsgaeredmény elnyerésére irányuló köznapi szándékkal.

A növényélet és kórtani tanszék tárgyai külön ismertetésre nem szorulnak. Ennek a tanszéknek tárgykörébe sorolták a mezőgazdaságtan előadását is, amelynek gyakorlati bemutatására a Sopron vidéki közelfekvő nagy gazdaságok kiválóan alkalmasak.

Az erdőhasználattani tanszék tananyaga a mai igényeknek megfelelő új feldolgozásban kerül előadásra. Ennek a tanszéknek tárgykörébe tartozik a „*Fakereskedelmi ismeretek*“ előadása is, amely tantárgy — amint ezt a megtekintett tankönyv (litographia) anyagából is láttam — kétségkívül felöleli mindazokat az alapismereteket, amelyeket különösen ma minden erdőmérnöknek el kell sajátítatni.

Itt azonban egy rövid kis kitérést kell tennem.

Nemrégiben nyílt panasz tárgyát képezte, hogy fakereskedelmi ismeretek tekintetében, kint az életben nem mindenkor rendelkezünk azzal a készséggel, mint kívánatos volna. A hiba tényleg meg van, de orvoslását nem oktatási rendszerünk hiányosságában, hanem egyfelől egyéniségünkben, másfelől gazdasági berendezkedésünkben kell keresnünk.

Ahhoz, hogy az erdőmérnök egyben jó fakereskedő is legyen, az elméleti alapismereteken kívül elsősorban *egyéni rátermettség* s ezenfelül pedig a kereskedői gyakorlat kifejlődését biztosító hatáskör és munkakör szükséges. Hogy fejlődjön ki a mai erdőmérnöknek kereskedelmi érzéke és tudása, ha mindenfelé, még a magánuradalmi erdőgazdaságokban is a mai bürokratikus rendszert látjuk virágozni? Hogy fejlődjön ki valamely erdőgazdában a leleményes kereskedő észjárása, mozgékony-sága, ha minden oldalról merev szabályokkal, felsőbb engedélyekkel vagy bizalmatlansággal van körülbástyázva?

Elsősorban *alaptermészetünk*, mondjuk *faji sajátosságunk* elütő attól a szinte veleszületett rátermettségtől, amelyet a mindennapi életben ismert fakereskedő típusnak majd mindegyik egyede élénk tár, másfelől különösen a multban bizonyos társadalmi előítélet is akadály volt annak, hogy ezen a téren jobban kifejlődjünk. Mindezek mellett közülünk még azok a kiváltságosak is, akiket a sors különös kereskedői hajlammal, élelmességgel megáldott, igen ritkán (az ujjamon eltudnám számolni!) kerültek olyan munkakörbe, ahol kereskedői képességüket érvényesíthették.

Ha fel is bukkan közöttünk egy-egy ilyen kiváló kereskedelmi tudással és érzékekkel rendelkező szaktársunk, az már rendszerint önálló foglalkozást űz, önálló hatáskörrel rendelkezik, avagy munkaadójának feltétlen bizalmát bírja.

A hiba tehát főképen gazdasági rendszerünkben van, melyet megfelelő hatáskör biztosításával, a bizalom megszilárdításával, merev rendszabályok mellőzésével igen is *jórészen orvosolni tudunk*. Másfelől a megélhetés kényszere bizonyos tekintetben segítségünkre lesz a mai abnormális átmeneti időkben. Ugyanis erdőmérnökeink közül sokan — akár mint alkalmazottak, akár mint önálló egyedek — akarva, nem-akarva, kénytelenek lesznek ezen a munkaterületen tért hódítani, ami végeredményben egyaránt előnyére fog válni szakunknak, a hazának s nem lesz ártalmára e mellett a fakereskedelmi köröknek sem.

Ime, itt is egy új terrenum, amelyen kereskedelmi rátermettséggel megáldott szaktársainkra mindenféle szempontból fontos hivatás vár!

Folytassuk azonban a leírást.

Az ezidőszerint betöltetlen faipari technológiai tanszék tárgyai: a faipari technológia, erdészeti géptan és az erőműtan.

Az erdőhasználati valamint a faipari technológiai tanszék felszerelése, gyűjteménye, általában hiányos.

A hallgatók okszerű kiképzéséhez még sok mindenre lenne szükség.

Nevezetesen hiányzanak az erdei termékek, erdei és ipari választékainak és a kitermelő szerszámoknak mintái, gépek és berendezések modelljei, vagy legalább az előadásokhoz is felhasználható rajzai, avagy vetítőgéppel bemutatható fényképei. A faipari technológiai tanszéknek ezidőszerint még sem külön helyisége, sem pedig felszerelése nincs.

Nagy szükség volna ennél a tanszéknél egy *favizsgálati laboratórium* berendezésére is.

Az erdészeti vegytani tanszék tárgyai a kémia és a termőhelyismerettan. Az előbbi nem szorul ismertetésre, az utóbbi I. része a talajtant, II. része a klimatant és az agrikultúrkémiát öleli fel. Bár ez a tanszék még némi kiegészítésre szorul, berendezése általában megfelel a kívánalmaknak.

Az erdészeti földméréstani tanszék új berendezése és felszerelése *egyenesen mintaszerű*. A hallgatóknak valóban módjukban áll magukat elsőrendű geodetáknak kiképezni. Ismételt ottlétemkor e napokban feldolgozott mérési feladat kifogástalan kiállítása, az oktatás helyes rendszeréről tesz tanúságot. A vadpatakszabályozás is ennek a tanszéknek tárgykörébe tartozik.

Az erdővédelemtni tanszék is a többé-kevésbé jobban felszerelt tanszékek közé sorolható.

Tárgyai: az erdészeti állattan és az erdővédelemtan. Az erdészeti állattani gyűjtemény a madarak (éneklők hiányosak!) kivételével teljes, a károsítások, gombák stb., kiegészítésre szorulnak. A gyűjtemény elhelyezése annyiban nem

megfelelő, mert az állattani gyűjtemény egyik része (gerincesek) a tanszéktől távolfekvő főépületben van elhelyezve.

Az erdőrendezéstani tanszék tárgyai: az erdőbecsléstan, erdőrendezéstan és erdőértékszámítástan. Felszerelése szintén hiányos. A tanszék vezetője igen értékes munkát végzett a lapunk más helyén is tárgyalt erdőmérnöki segédtablák összeállításával.

Az erdőműveléstani tanszék tárgyai: az erdőműveléstan, a vadászattan és halászattan.

Ennek a tanszéknek is rendkívül hiányos a felszerelése, illetőleg a gyűjteménye.

Az út- és vasútépítéstani tanszék tárgyai: út-, vasútépítéstan és egyéb erdei szállítóberendezések, a grafosztatika, a híd- és vízepítéstan.

Ez a tanszék is szintén a kevésbé jól felszerelt tanszékek közé tartozik.

Az erdőgazdasági politikai tanszék tárgykörét a tanszék vezetője f. é. március havi lapszámunkban részletesen ismertette, ennél fogva én itt csak erre a közleményre utalok.

Az erdészeti jogról külön előadó tart előadást.

A hat közös tanszékről, úgymint: ábrázoló geometriai, építéstani, fizikai, elektrotechnikai, jogi, mechanikai, menynyiségstani tanszékekről, külön mondanivalóm nincs.

Külön előadók adják elő még: a számviteltant, közegészségtant, a német, angol és francia nyelvet, valamint a gyorsírást.

Amint értesültem, az előadók díjazása nevetségesen csekély, (például az egészségtant előadó orvos 100 aranykorona fizetést kap) amely körülmény nem maradhat visszahatás nélkül.

Meg kell emlékeznem az erdészeti kísérleti állomásról, amely jeles intézmény a főiskola egyes tanszékeivel, melyeknek tárgyköre alkalmas kísérleti kutatásokra, szoros kapcsolatban áll; így a növénytani, növényélet- és kórtani, a vegytani (termőhelyismeret), erdőrendezéstani, erdővédelemtani és az erdőműveléstani tanszékekkel, mely utóbbinak

tanára egyúttal a kísérleti állomás adminisztratív vezetője. Az erdőhasználati és a még be nem töltött ipari technológiai tanszék tárgyi okok miatt még nem tudta megindítani kísérleti kutatásait.

A növénytani és vegytani tanszék különösen az erdészeti állomány- és talajphysiologia és biológia terén végez kísérleti kutatásokat, a humuszt, a széndioxidot, a talaj életét és az azokkal összefüggő vegyi és élettani folyamatokat, a szikes talaj kérdéseit és a különféle sóknak a növények fejlődésére való befolyását tanulmányozza.

Az erdőrendezéstani tanszék az alföldi fasorok fátomegadatait gyűjti és fatermési táblák előkészítésén dolgozik, az erdővédelemtani és a növényélet- és kórtani tanszékek permetezési, takarási, *Lophodermium* elleni védekezési kísérleteket, az állományok károsítóit és betegségeit tanulmányozzák és az ellenük való védelmi intézkedéseket, kapcsolatban a kísérleti állomáshoz érkező konkrét kérdésekkel, az erdőműveléstani tanszék az utolsó évben újra kezdte az erdőápolás és a természetes felújítás terén már régebben folytatott, de a háború miatt félbeszakított kísérleteit, valamint kutatja az erdő flórisztikai vonatkozásait. Nemkülönbön folyamatban vannak még műtrágyázási kísérletek, származási kísérletek a különféle erdeifenyőmagvak csíráztatási és a külföldi fafajok meghonosításának kísérletei. Az erdészeti kísérleti állomás tevékenysége — mely régebben már meglehetősen széles körben mozgott — a mai nehéz helyzetben szűkebbre szorult; különösen nehezen érzi egyrészt az anyagi eszközök és kellő személyzet hiányát. Igen súlyos erkölcsi hátrány származik abból, hogy a háborús évek előtt külföldön is tekintélyre vergődött „Erdészeti Kísérletek“ tudományos folyóiratnak fel-támasztása még a mai napig sem történhetett meg.

A főiskola tanulmányi erdejéről tájékoztatást nyújt az „Erdészeti Lapok“ 1924 IX-ik füzetében megjelent közlemény.

A főiskola rendelkezésére álló vadászterület kiterjedése mintegy 6600 kb. (legnagyobb részét erdő). Kár, hogy a brenn-

bergi bánya a vadászterület közepén fekszik, ami természetesen nagyban alászállítja a vadászterület értékét.

Nemkülönben sajnálatos, hogy megfelelő szakképzett segédszemélyzet hiánya következtében, az erdőnek tanulmányi célokra való berendezése nehézkesen halad előre.

Nem volna teljes a kép, ha pár szóval meg nem emlékeznék a főiskolai ifjúság részére fentartott két jeles intézményről, a menzáról és az internátusról.

A „mensa academica“ a főiskola főépületének szuterénjét foglalja el. A következő helyiségekből áll: konyha a szükséges mellékhelyiségekkel, büfféétterem, mely a diákok uzsonnázó helyéül szolgál, egy diákétterem és egy kisebb étkeзде. A konyha felszerelése elégséges 150 étkező ellátására s ugyanilyen terjedelmű az étterem is, úgyhogy a főiskola jelenlegi hallgatói létszámának teljesen megfelel. Az étkezők száma legfeljebb 150 s ez a létszám az, amely mellett az üzem a legtöbbet tud nyújtani anélkül, hogy deficitje volna. Az átlagos étkezők létszáma 100, úgyhogy csak küzködés árán lehet az egyensúlyt — értve az étkezés jóságát és az esetleges deficitet — megtartani. Csupán az állam nyújt némi segítyt, átlagosan havonta 2,000.000 koronát. Étlap-ebéd 3 deciliter leves (marhahús és egyéb levesek), 3 deciliter főzelék, 6 deka húsfeltéttel, vagy 10 dekagramm levesthús mártással és körítéssel, 10 dekagramm tészta (kelt vagy főtt tészta, dióval, mákkal, ízzel vagy darával) és 10 dekagramm kenyér; vacsora: 3 deciliter főzelék, 6 dekagramm hússal és 10 dekagramm kenyér. Ebéd ára 8000 K, vagyis a minimális. Az ételek elkészítése kielégítő, a menü változatossága korlátozott, mivel a legolcsóbb élelmiszerek beszerzésére telik csupán. A büffén kávét, tejet, feketekávét, felvágottat, tojást különféle alakban, sajtot, kenyeret, süteményt szolgálnak fel a hallgatóknak. Árak: pl. kávé (2.5 deciliter) 2500 K, egy csésze forralt tej (2.5 deciliter) 1500 K, a többi élelem árai rendszerint a kereskedelmi áron alul maradnak. A menzakereskedelmi igényeket is feltételezve, alig kielégítő. A menza felszerelése alapos utánpótlást igényel, nem is beszélve arról,

hogy bizonyos mértékig a külső csint sem szabadna elhanyagolnunk. A mai fölszerelés a lehető legprimitívebb. A segélyezés mértékét is legalább havi 6—10 millió koronára kellene emelni, hogy a fejlődő ifjúság táplálkozásához minimálisan szükséges ételadagokat biztosíthassuk. Az internátus is nagyon szerény keretek között működik. A rektori épület második emelete áll e célra rendelkezésre 11 kis szobával, melyek tömve vannak az internátus lakóival. 2—5 hallgató lakik egy szobában; az egyik kissé nagyobb szobának 7 lakója van. Külön hálók és nappali vagy olvasótermek nincsenek. Egy olvasó van ugyan, de nincs benne semmi bútor. A szobák berendezése is szegényes: vaságyak pokrócokkal, szalmavánkosokkal. A ruhaszekrények jók, de nincs elegendő; a meglevőket újonnan szerezték be. Ellenben asztalok dolgában gyengén áll az internátus. Pedig erre igen nagy szükség lenne, mivel rajzokat és egyéb feladatokat a hallgatóknak otthon is kell készíteniök. Erre azonban még nem került fedezet és most minden szobában csak egy kicsi, rozoga kecskelábú asztal van, melynek a teteje úgy illeg-billeg, mint valami kétkarú mérleg. Ha a tanszékek berendezkednek, akkor szabadul fel pár asztal az internátus számára. Az eddigi fedezetből szekrényeket és némi fehérneműt (ágy-neműt) szereztek be.

Összesen 45 hallgató részére van hely az internátusban, kiket a főiskolai tanács vesz fel a szorgalom, előmenetel és anyagi ráutaltság sorrendje szerint. Eddig minden félév vizsgáiból csak két vizsga elhagyása volt megengedhető, a többi tárgyból eredményt kellett felmutatni. Nyomós ok esetén elnézésben részesülnek. Ebben az évben csak rendes hallgatókat vettek fel. Minden lakó havonta 40.000 koronát fizetett és ha tandíjmentes, akkor még ennek felét is elengedték. Azonkívül a bennlakók maguk fedezik a villanyfogyasztást, ami személyenkint és havonkint 15—25.000 korona szokott lenni. A takarítást egy szolgáló végzi.

Van ugyan a menzának egy 40 holdas bérgazdasága, amelynek rendeltetése a menza felsegítése volna, miután azon-

ban a gazdaság a főiskolától távol (vagy két óra járásnyira) fekszik, *egyáltalában nincs felszerelve és mert abszolúte nem kapott forgótőkét*, természetesen deficittel működik.

A főiskola hallgatóinak száma az 1923/24. tanévről kiadott évkönyv adatai szerint:

bányamérnök . . .	123,	vagyis	százalékban	42.7 %,
vaskohómérnök . .	23	„	„	8.0 %,
fémkohómérnök . .	10	„	„	3.5 %,
erdőmérnök . . .	132,	„	„	45.8 %.

Az ifjúság humora megteremtette az ő körükben is a B-listás elnevezést. Tudniillik ez alatt azokat a hallgatókat értik, akik a megszabott határidőn belül az I. szigorlatot meg nem szerezvén, a negyedik évfolyamra be nem iratkozhatnak. Vannak még C-listások is, akik lehallgatták mind a négy évfolyamot, de néhány vizsgával még elmaradtak.

*

Az elhatároltan rövid idő alatt látottak és hallottakból kaleidoszkópszerűen összeilleszkedő ezer különféle képből az alábbiakban igyekszem kihámozni mindazt, amivel főiskolánk fejlődésének ügyét szolgálni vélem.

Hazánk területi integritásának visszaszerzéséhez többféle út vezet. A legegyszerűbb út tárgyalása nem ide tartozik. Nekünk ettől függetlenül elsősorban a belső erkölcsi megújulásnak, a legintenzívebb hazafias munkának és a nemzeti kultúra fejlesztésének magasan vezető útvonalára kell rátérnünk.

Ennek az útvonalnak a mi kis szakkörünket illetően egyik messze kiemelkedő, hatóerejében minden mondvasinált demarkációs vonalat áttörő védbástya a fentiekben ismertetett erdőmérnöki főiskolánk.

Mindenki, aki valamelyes kis értékkel is növelni bírja főiskolánk szellemi magaslatát, avagy fáradtsággal, munkával, anyagi áldozattal képes elősegíteni erősbödését, az egyben egy új érdekszálát feszít ki a Kárpátok erdőségeitől a dalmát Karsztókig, vagy egy már meglevőt izmosít meg.

Nem kritikai élel sorolom tehát fel az alább hiányoknak vélt jelenségeket, hanem azzal a szándékkal, hogy úgy a kormány, mint az egész erdésztársadalom megértéssel, közös erővel nyúljon orvoslásukhoz.

Előrebocsátom, hogy általában nagy elismerés illeti úgy a kormányzatot, mint a főiskolai tanári kart, hogy ezekben a rendkívül nehéz időkben ennyire is fel tudták emelni, ennyire képesek voltak újjáalkotni erdőmérnöki főiskolánkat, de e mellett persze vannak még hiányok is.

*

Egyik nagy hiányát abban látom oktatási rendszerünknek, hogy tanári karunk és a gyakorlat emberei között mély szakadék tátong.

Tanári karunknak nincs módjában, helyesebben nincs meg az anyagi előfeltétele annak, hogy a tanárok és segédjeik a szünidők alatt *saját belátásuk szerint közvetlen érintkezést* keressenek a gyakorlati szakemberekkel, uradalmakkal, intézetekkel stb. Nem részesülnek hivatalos kiküldetésben, még kevésbé áll módjukban a tudomány fejlesztése érdekében saját belátásuk szerint szükségesnek talált tanulmányi utakat megtenni. Ennek a közvetlen érintkezésnek és állandó kapcsolatnak meg lesz az a nagy előnye, hogy egyfelől az oktatás nem fog az *el-elméletesedés* irányában kifejlődni, másfelől a gyakorlati szakemberekre is termékenyítőleg fog hatni a rendszeres továbbképzés és együttműködés lehetősége.

Erre minden körülmények között *kell pénznek lenni*.

Másik jelentős baj a *tankönyvek nagy hiánya*. Teljesen tisztában vagyok a mai könyvkiadási nehézségekkel, de elvégre mint ahogy mások is segítenek ezen a bajon, nekünk is meg kell valamiképen oldani ezt a nehéz feladatot.

Nemesak az a fontos, hogy a főiskolai ifjúság úgy, ahogy el legyen látva tankönyvpótló lithographiákkal, amely ideiglenes kiadványok rendszerint nem a maradandó tudás célját, mint inkább a vizsgárákészülés lehetőségeit szolgálják, hanem talán még fontosabb az, hogy a gyakorlatba kikerült szaktársaink állandón tovább képezhessék magukat s ne le-

gyenek a hazai viszonyokat rendesen figyelmenkívül hagyó idegen irodalom termékeire utalva.

Ne felejtjük ezenkívül, hogy igen nagy olvasóközönségünk van és lesz a mesterkélt határokon túl is s az e téren végzett munkásság teljesen belevág az előbb említett gondolatkörbe.

Több igen jeles tankönyvünk — amelyeknek hiánya a gyakorlati életben is érezhető — készen van, de megjelenésük a kiadás anyagi gondja vagy talán inkább szervezetlensége következtében elmarad. E téren — amint lapunk másik helyén olvashatjuk — egyik első önálló vállalkozás az erdőrendezéstani tanszék vezetőjének legközelebb kiadandó „*Erdőmérnöki segédtablák*“ című munkája, amely mű valóban nagy hiányt lesz hivatva pótolni. Készen van még az „*Erdészeti Növénytan*“ I. részének teljesen átdolgozott kiadása, amelynek megjelenését a II. rész kevés átdolgozást igénylő része nyomban követhetné. Készen van a gyakorlati életben annyira nélkülözött *Erdőhasználat* is, amelynek rendkívüli fáradsággal összeállított táblázatos része nagy értéket képvisel a gyakorlat embereire nézve is.

Készülőben van egy új „*Erdőműveléstan*“, nemkülönben kész az *erdőbecsléstan*, majd az *erdészeti álatlan* olyan összeállításban, hogy az erdészeti legfontos rovarok, madarak, emlősök meghatározásához szükséges kulcs is közreadható, készen van a „*Fakereskedelmi ismeretek*“ értékes kézikönyve, nemkülönben sok más jeles, könnyen kiegészíthető szakmunka, amelynek közkinccsé tétele elsőrendű hazafias követelmény.

Ma könyvet írni és kiadni nagy áldozat, teljes mértékben önzetlen feladat. Itt a kormányzatnak kell rá módot találni, hogy ezeken a bajokon anyagi áldozatok révén is, *de sürgősen segítsen*.

Egyidejűleg még néhány jelenséget említek fel, amelyeket alaposabban megfigyelnem, tanulmányoznom nem lehetett, de amelyek első pillanatra azt a benyomást tették rám, hogy méltók arra, hogy azokra a közfigyelmet felhívjam.

Ilyen például a *főiskola fejlődési iránya*. Sajnos, részletes tanrendbeosztást itt nem közölhetek, de az az érzésem, hogy főiskolánk tantervében a kizárólagos műszaki tárgyak ma már elérték, sőt talán máris túlhaladták azt a telítettségi fokot, amelyen túl csakis a tulajdonképeni erdőgazdasági tárgyak rováására volnának fejleszthetők. Ne feledjük, hogy mi *elsősorban erdőgazdák* vagyunk, s a fejlődés meneténél a legnagyobb elővigyázatossággal kell eljárunk, nehogy az az *egészséges arány*, amelyben a *tulajdonképeni alaptárgyainkat* egyrésről a műszaki, másrésről a természettudományi, jogi, kereskedelmi és közgazdasági tudományokkal, mint segédtudományokkal kiegészítjük, valamiképen félrebillenjen.

Véleményem szerint a mérnöki cím viselésének nem az a konzekvenciája, hogy most már versenyre kelve a műegyetemmel vagy egyéb egyetemekkel, nívófelület tekintetében még túllicitáljuk azokat, hanem elsősorban az lehet a feladatunk, hogy a mi vérbeli erdőgazdasági tárgyainkat a műszaki és természettudományi, jogi, kereskedelmi és közgazdasági tudományokkal olyan magas nívón szőjük át, amilyen nívófelületet az egyetemi oktatási rendszer általában megkíván.

Legyünk mi rátartósak elsősorban a mi *erdőgazdasági alaptárgyainkra*, s vigyük át a köztudatba, hogy bennünket nem a műszaki és egyéb segédtudományok kiterjedtebb mértékben való művelése, hanem elsősorban az erdőgazdasági tárgyaink egyetemi nívón való kiművelése jogosít a műegyetemi nívóra, illetőleg az erdőmérnöki címre, amely címet mi nem annyira a mérőműszerekkel, az azokkal való bänni tudással, mint inkább azzal a magasabbrendű képesítéssel kell, hogy kiérdemeljünk, amelynek birtokában a természet erőit a technikai tudás magaslátán szolgálatunkba tudjuk állítani.

Hivatkozom itt például a vegyész-mérnöki elnevezésre. Nagyon nehéz volna ugyebár azt a határt megvonni, hol kezdődik a vegyész, hol a mérnök?

A *négyévi* főiskolai tanulmányi időt figyelembe véve, úgy láttam, hogy többet kívánni tanulóifjúságunktól már ezen időn belül az ifjúság agyonterhelése nélkül nem lehet.

Különösen *most* nem, amikor a főiskola alapanyaga a háborús évtized minden nyomorúságát végigszenvedve fizikailag és idegzetileg természetszerűleg kevésbé erőteljes és munkabíró, *most* nem, amikor az ismertetett követelmények mellett úgyszólván reggeltől estig be van fogva, e mellett gyengén táplálkozik és anyagi nehézségekkel küzd.

Hogy ez a megfigyelésem helytálló lehet abban a tekintetben, hogy az ifjúság ezt a megterhelést alig bírja el, élénk példa erre a *most* lefolytatott I. szigorlat eredménye, amely szerint a 18 jelentkező közül egy sem távozott el a nélkül, hogy valamelyik tárgyból eredménytelen osztályzatot ne nyert volna.

Engedelmet kérek, de itt már nemcsak abban lehet a hiba, hogy a mérnökjelölt *nem tudott*, hanem ez a jelenség részben rendszerbeli hiányoknak is a következménye.

Amennyiben tehát a fejlődés iránya változatlan marad, feltétlenül be kell következni a tanítási idő meghosszabbításának, vagy a képesítés specializálódásának.

Úgy hallom, hogy manapság ritka eset lesz, amikor valamelyik hallgató tényleg képes lesz négy év alatt tanulmányait befejezni.

Nem tudom, jól figyeltem-e meg, de mindezekon kívül az az érzésem, hogy az a régi kollégiális, illetőleg szeretetteljes főiskolai élet, amely ebben az országban sehol másutt nem volt feltalálható, mintha vesztett volna erejéből.

Kétségtelen, hogy ma egész más világot élünk, rettenetes anyagi gondokkal küzdünk, egy idegen, nagyobb, modernebb városba kerültünk, tehát mindez feltétlenül kell, hogy éreztesse hatását. Mindamellettt igyekeznünk kell a jövőben jobban kézben tartani ifjúságunkat.

Ez alkalommal csak úgy melleleg, de nem minden remény nélkül vetem fel, hogy nagyon kíváncsnak tartanám, ha a mi főiskolai ifjúságunk is bekapcsolódna a műegyetemi ifjúság erkölcsi, szellemi és társadalmi életének helyes irányításánál annyira sikerültnek nevezhető, s a mérnökség egyetemére kiterjedő „*Hungaria*“ szervezetbe. Ez annál is inkább észszerű volna, mert mint erdőmérnökök a mér-

női kamara révén máris belekapcsolódtunk a mérnökség egyetemébe. E tekintetben készséggel állunk az ifjúság segítségére.

*

Mint hallottam, a főiskolai szabályzat teljesen új átdolgozásban a legközelebbi jövőben illetékes helyen tárgyalás alá kerül. Az új szabályzat kiterjeszkedik a főiskola autonómiájának megfelelőbb kiépítésére, a magántanári intézményre, a doktorráavatási jogra, a Rector Magnificus cím biztosítására. Fel kell említenem végül, hogy a főiskola 150, illetve 160. évi fennállását az elmúlt évben készült megülni, azonban az ünneplés egyelőre ismeretlen okokból elmaradt.

*

Ezt a kis ismertetést nem minden cél nélkül adtam közre, legfőképpen azért, hogy a *magyar erdészársadalom* is láthassa, mivel kell adóznia.

Az erdészársadalom is sokat tehet. Az egyes uradalmak, intézetek, gyárak, lelkes egyének könnyen állíthatnak össze olyan jellegzetes gyűjteményeket, adatokat, rajzokat, fényképeket, modelleket, amelyekkel kimosztott főiskolánk hiányosnak jelzett gyűjteménytárát pótolhatjuk. A hiányok részletezését illetően a főiskola tanárai készséggel szolgálnak közelebbi felvilágosítással. Legsürgősebb segítségre azonban az ifjúság szorul, tehát ahol csak módunkban van, igyekezzünk a főiskolai *menzát* akár természetben, de főképpen pénzbeli adományokkal segíteni.

Legvégül még csak arra térek ki, hogy a mai összevissza kűszált életünkben, közvetlen a közelmúltban tényleg a mi főiskolánkat is fenyegette egy olyan természetű veszedelem, mint amilyen a többi vidéki egyetemek életére tört.

Ismerve főiskolánk kulturmisszióját, ezt a szakkörökön kívül álló törekvést, kizárólag a *teljes tájékozatlanság rovására* írhatjuk. E tekintetben nincs más teendőnk, mint résen lenni, s a kormányzatot egy ilyen esetleg támadható ismételt kísérlet kivédése esetén teljes erőnkől támogatni.

Czillinger János.

Francia erdőgazdasági politika

Az „Erdészeti Lapok“ legutóbbi 5. füzetében V. egy kis közlést hozott a „Le Matin“ erdőpolitikai cikkéről. Ebben arról is szó van, hogy jóhiszemű, de nem szakemberek a legészszerűbben vezetett vágásokban is már pusztítást látnak s hogy elkerülhetetlennek tűnik fel, az új 1922. évi erdő-törvény dacára is, egy ankét összehívása, mely a bajok kiterjedését s közérdekű védekező módjait megállapítaná.

A „Le Matin“-nek ezen cikkét is bizonyára az erdők régebbi pusztításai nyomán következett sok természeti csapás fölötti aggodalom s idegesség váltotta ki. Hiába, egész földkerekségünkön, amerre az erdőpusztítások megindultak, ezeket mindenütt nyomon követték s követik a természeti csapások. A természet ellen bűnhődés nélkül vétkezni nem lehet. Boldog az az ország és nemzet, mely szemét nyitva tartja, lát és hisz. A hitetlenség minden vonatkozásban megsemmisülés.

Franciaország sok és nagy tandíjat fizetett. Ennek következménye, hogy az erdőpolitikai kérdéseit úgyszólván napirenden tartja.

A fenti cikkel kapcsolatban érdekes lesz megemlékezni arról, hogy már 1910-ben az osztrák császári földművelésügyi miniszternek franciaországi szaktudósítója a következőket jelenti:

„Azok a nagy árvizek, melyek rövid idővel ezelőtt Franciaország nagy részét, de különösen magát a fővárost, oly óriási mértékben megkárosították, az ország széles köreinek figyelmét az erdők gondozása és felújítása felé terelték. A parlament, különféle társaságok és szakkörök foglalkoznak ezzel a fontos kérdéssel, mely minden valószínűség szerint egy törvényben fog megoldást találni. Az 1882. évi erdőtörvény is különösen annak köszönheti létét, hogy abban az időben a Garonne folyó irtózatossá árvizeket okozott. Mindamellett, hogy azóta e törvény keretében sok minden megtörtént és a nagyobb erdőbirtokosokat, társaságokat, *magánosokat* is eléggé meggyőzték a szóban forgó törvény szükségességéről és mérhetlen hasznosságáról, mégis vajmi kevés eredményt értek el az erdők fentartása s

még inkább a kopár területek beerdősítése terén. A kihasznált és újból be nem fásított területek, valamint a kopár részek még mintegy 6 millió hektárt (!) tesznek ki. Nagy bűneik vannak e tekintetben a községeknek és közösségeknek, melyek az ő legelőiket mértéken felül használják (akárcsak nálunk!), nagyszámú marhaállománnyal túllegeltetik, gondozatlanul hagyva, elkopárosítják (épp úgy, mint nálunk!). A megalkotandó új törvényre vonatkozó javaslatok különösen két irányban mozognak. Egyrészt hogy az erdők fentartásának és a felújításoknak kötelezettsége különféle beneficiummal honoráltassék (pium desiderium!), másrészt pedig, hogy a magánerdők nagyobb mértékű kihasználása szigorúbb rendszabályokkal megakadályoztassék“.

Három év múlva — 1913. évben — pedig nemzetközi erdészeti kongresszust hívtak össze Párisba, melyen az idegen államoknak — köztük Amerikának is — 42 képviselője tényleg meg is jelent. Ezt a nagyszabású kongresszust a háborús időkből is ismeretes Clementel — akkori földművelésügyi miniszter — a többek között a következőkkel nyitotta meg:

„Ez a kormány annál többet fog cselekedni, mert tudja, hogy Franciaország azok közül az államok közül való, melyek az erdőségek kihasználása következtében a legtöbbet szenvedtek. Négy század óta erdőségeink haláltusája, egy *rosszul fel-fogott civilizáció* áldozata, folytatódott és ez nem *Ronsart* szellemének, hanem Franciaországnak vére, mely a favágó fejszéje alatt folyt!

Amennyiben a mult hibáin okulunk, jóvá akarjuk tenni azoknak tévedéseit, kik a *nemzet szent kincsét* elprédálták.

Tudnunk kell e mellett, hogy az erdő nem gyártelep! Annak fentartása nem célozza csupán a termelést. Fentartásán, megmentésén fáradozni és pedig azon fától kezdve, amely hatalmas erdőségeinket alkotja, addig a fáig, amely falvaink és városaink lombsátorát képezi, nemcsak az ország meggazdagítását, hanem azt is jelenti, hogy egészségesebbé és szebbé tegyük. Egészségesebbé tenni a fának szüntelen befolyása révén, melyet a klimára, a hőmérsékre és a levegő páratartalmára gyakorol. *A fa — azt Önök épp úgy tudják mint én — a levegő nagy éltetője. A betegség csíráit visszatartja és megsemmisíti, állandóan felfrissíti a levegőt az általa szolgáltatott oxigénnel és nitrogénnel. A mocsaras pusztaságokat egészséges síkföldekké változtatja. Lefolyó vizeink természetes szűrője s*

így azok tisztátalanságait visszatartja és a hegységeink csendes völgyeiben megvédi a források titokzatos fakadását. Végül vizeink lefolyását szabályozza és elkerülhetővé teszi az áradásokat, valamint a szenvedést és nyomort, amely ezeket a csapásokat kísérni szokta.*

Ha valamennyi problémát nem is fogják megoldani, mindenesetre megoldásukhoz legalább tanácsokat fognak adni, melyek nemcsak a mi országunk által lesznek használhatók, hanem a világ összes erdészetileg fontos országai által, mert ismételnem kell, hogy az erdészet kérdése az egész világ számára életbevágó kérdés!

Nem lehet ezeket az életigazságokat ismételtetni, a köztudatba bevinni s ott meggyökeresíteni; különösen ha az összes „egyebeken“ kívül a nagy háború tapasztalataiból leszűrődőleg azt is figyelembe vesszük, hogy minden erdő egy jó erdő!

Craus Géza.

A Nyírség erdői

Irta: Bokor Rezső főisk. tanársegéd.

A főiskola III. éves erdómérnök-hallgatóinak ezidei tanulmányútja a Nyírségen vitt keresztül, ahol a nyíregyházi királyi erdőfelügyelőség vezetése mellett bő alkalom kínálkozott a nyírségi homoki erdők tanulmányozására, az új erdősítések szakszerű kivitelének megismerésére. A tapasztalatokból sok tanulságot vonhatunk le. Láttunk hibákat, amelyeket az elődök akaratlanul elkövettek, akkoriban helyesnek tartván eljárásukat s az eredményekben csak most jelentkeznek, láttunk sok követnivalót, amelyet hasonló esetben alkalmazhatunk.

A Nyírség plátója az Alföld eredeti vagy ó-pleisztocén korszakbeli szintjének darabja, amelyet szintén ellepett a futóhomok, mint a Duna—Tisza közét. Szerencsésebb fekvésénél fogva azonban előnyösebb helyzetben volt amannál az

*Bizonyára nem sejtette az akkori francia földmivelésügyi miniszter, hogy ugyanezek az indokok süket fülekre fognak találni a trianoni tárgyalások alkalmával s ma sem találunk meghallgatásra a népek szövetségénél.

Szerk.

Ung, Latorca, Tisza, Szamos törmelékkúpjai és a plató széle között keletkezett Ecsedi láp, a Szernye mocsár és a különböző belvizek folytán, amelyek a talajvíz szintjét fölemelték, levegőjét páradússá tették, másrészt keletről a közeli összefüggő erdőségek klímájára kedvező hatást gyakoroltak. Legszebb kocsányos tölgyvegetáció, — amit bizonyítanak a mai összefüggés nélküli szétszórt maradványok — óriási erdőségek díszlettek rajta, míg a mult század végén meg nem történt az Ecsedi láp lecsapolása, a Tisza szabályozása, a Nyír víz levezetése. Ezzel egyidejűleg megindult az erdők irtása és a mezőgazdaság könnyen aratott az erdő évszázadokon át összegyűjtött humuszán különösen a fizikai strukturájánál fogva is kedvező homokos területeken. Azonban az erdők irtásával szabad utat nyitottak a szelek szállító, felkavaró és szárító erejének, amelyhez még hozzájárult a talajvíz süllyedése is. A homokos területek futóhomokos, buckás területekké alakultak, termőképességük megcsappant, biztosságuk, jövedelmük alábbszállt, a gazdasági élet nagyban kezdte érezni az erdő hiányát. Kiáltó példája annak, hogy Alföldünkön az erdő oly közgazdasági tényező, amelynek hiányát éppen a mezőgazdaság érzi meg, amelynek érdekében a megvult erdők kiirtattak.

Uralkodó szél az északi lévén a homokbuckák és dombok leginkább észak-dél irányában húzódnak, néhol elhajlással délkelet felé. A mult hibájának jóvátételére a futóhomok megkötését igen helyesen a buckák beerdősítésével kezdték meg. Választott fafaj majdnem kizárólag az elegyetlen ákác volt. Néhány évtized múlva, most már megállapítható, hogy az ákác nem váltotta valóra a hozzáfűzött reményeket. Bár a futóhomok megkötötte, de nagy hamutartalmánál fogva a talaj anorganikus sóit, különösen a káliumvegyületeket kiéli, a talajt kevésbé árnyékolja, lombja gyér és kevés organikus anyagot ad vissza a talajnak. Fokozta az amúgy is silány homok leromlását a gyakori tarolás (15—20 éves vágásforduló) és a legeltetés. Láttunk 18—20 éves állományokat, amelyek 4—5 cm. mellmagassági átmérőjűek, 4—5 m. magasak, görbe növéssűek voltak és a pajzstetű is ellepte őket. A fa-

tömeg évi növedéke nagyon az átlagon alul marad. Aljnövényzetük vezérnövényei: *Bromus mollis*, *Salsola Kali*, *Cerastium anomalum*, *Cerastium semidecandrum*, *Bertheroa incana*, *Festuca vaginata* mind a rossz, kiélt talajok jellemző flórája. Ahol tehát ezek előfordulnak, ott új erdősítésnél mellőzzük a ákácot, a meglevő állományok pedig átalakítandók. Talajjavító és szárazságot jól tűrő fafajra kell áttérni. Jelenleg ilyennek ismerjük a feketefenyőt (*Pinus nigrát*). Több fafaj kísérlet alatt áll. A dombok jobbnak látszó északkeleti oldalain, ahol *Stipa pennata*, *Equisetum ramosum*, *Hipericum perforatum* is elegyül a fentiek közé *Acer negundo*, *Celtis australis*, *Ulmus campestris*, *Brussonetia papyrifera* is telepíthető elegyítve. Alacsonyabb buckán a nyirvasvári határban szépen díszlenek a *Pinus Banksiana* állományok. Alatta vastag alomréteg van, növekedésük kielégítő, úgyhogy telepítésnél ezt a fajtát is figyelemre kell méltatni. Elegyíthető a *Pinus nigrával* is.

A buckák közti síkokon, továbbá mélyedésekben is ott láttuk az ákácot. Ezen területek már jobbak, több a talajnedvesség is. Növényzetük: *Equisetum ramosum*, *Poa-félék*, *Ajuga reptans*, *Myosotis arvensis*, *Geum urbanum*, *Hipericum perforatum*, *Hieracium umbellatum*, *Dianthus diutinus*, *Artemisia campestris*, *Potentilla anserina* és *reptans*, ritkábban az *Urtica dioica*, *Capsella bursa pastoris*, *Humulus lupulus*. Ilyen területeken a síkvidék fái mind telepíthetők. Jól sikerült erdősítéseket láttunk tölgy (*Qu. ped.* és *cerris*) am. kőris, feketenyár, kanadai nyár, nyir fajokkal különböző elegyítési módban. Ilyen területekre ajánlható még a fehér nyár, jókori és zöld juhar (*Acer platanoides* és *negundo*), a molyhos és vörös tölgy (*Quercus pubescens* és *rubra*) *Celtis australis*, *Sophora Japonica* is. Figyelembe veendő, hogy a talaj foltonként változó és az elegyítés mértéke helyenként állapítható meg. Ez komplikálja ugyan az erdősítés gyakorlati kivitelét, a jövő érdekében ezt az áldozatot meg kell hozni. Ily területeken, az ákác sarjak buján nőnek, egyéves korukban 2—3 méter hosszúságot is elérnek. A késői és korai fagyok a zsenge be nem érett hajtásokat többnyire

tönkre teszik. Ez egész biztosan bekövetkezik, ha az ákácot buckák közti völgyekben, mélyedésekben, úgynevezett fagyzugokban telepítik, mint ezt a harangodi példák mutatják. Itt a tönkre ment ákác helyébe tölgyet (*Qu. pedunculata* és *cerris*) amerikai kőrist, feketenyárt, nyirt elegyítve telepítettek, amely eljárás helyességét a 3 éves fiatalos üde növekedése is igazolja.

A homokon valóságos „oázisok“ azon tölgyesek, amelyek szigetenként maradtak meg a Nyírségen a régi tölgyerdőkből sajátos s többi homoki területektől eltérő növényzetükkel. Ezek a: *Cornus sanguinea*, *Viburnum opulus*, *Rhamnus frangula*, *Rhamnus cathartica*, *Acer tataricum*, *Prunus spinosa* és *pumilio*, *Urtica dioica*, *Polygonatum multiflorum*, *Ornithogallum refractum*, *Arum maculatum*, *Geum urbanum*, *Hipericum perforatum*, *Alliana officinalis*, *Veronica Chamaedrys*, *Solanum nigrum*, *Chelidonium majus*, *Rubus idaeus* és *caesius*, *Ajuga reptans* stb.

Ezek a humuszban gazdag homokos talaj növényei, ahol jól díszlik a tölgy, s ha nem is volna ott most, sikeresen lenne megtelepíthető. Sajnos, a talajvíz süllyedése miatt a tölgy ültetése nem szorgalmazható eléggé s leginkább a mélyebb helyekre, ottani tájszólás szerint „aljas“-okba szorul. Ekkor is az elegyítés ajánlható a tölgyre vonatkozó számtalan veszedelem miatt, amelyek közül csak a *Liparis (Ocneria) dispersa* és a tölgylisztharmatot említtem meg, mint ezen vidék nagy károsítóit. Különösen az apácalepke okozott óriási károkat Nyíregyháza vidékén, ahol valóságos veszedelemmé nőtte ki magát. Nyíregyháza város szeretettel csüng erdején különösen tölgyesét védi s nem kímélve költséget, irtatta a hernyókat. A védekezés különböző módjai közül leginkább a biológiai védekezés: a hernyópusztító madarak kímélése vált be. Évenként közel 600 fészekodút raktak ki az erdőbe és télen is etették a madarakat. Az eredmény 2 év alatt szemmel láthatólag megállapítható.

Feltűnő Nyíregyháza város tölgyesében a későn virító tölgyek, a *Quercus tardissima* Simk., amelyek szlavóniai eredetűek és május végén még komor feketék voltak. Ugyanek-

kor számtalan tölgy lombja mellettük már áldozatul esett a hernyó és cserebogár rágásának. Telepítésük előnye kétszeres, mert a késői fagyok sem ártanak neki. Ezek a fák ilyenkor külön megjelölendők lennének. Róluk a makk külön gyűjtendő és kiterjedtebb mértékben való megtelepítésük nagy előnyeinel fogva kívánatos volna. A rövidebb tenyészeti idő dacára sem fatömegben, sem minőségben, sem magasságban nem marad el a többi tölgy mögött. Szép tölgyesek vannak még Encsenes és Nyírvasvár határában. Ugyanitt, homokon, nagyon szép, kb. 20—25 éves vörös tölgy (*Quercus rubra*) telepítés van, amely minden kíváncsalmat kielégít. Azon tulajdonsága, hogy a talaj, különösen annak nedvessége iránt kisebbek az igényei, figyelembe veendő fafaj és másutt is telepítendő lenne, ha egyelőre kísérletképen is.

Szép eredményeket ért el a gróf Zselénszky-uradalom a mocsaras részek, lápok erdősítésével. Ahol azelőtt a káka, szittyó, az Irisek és Lemna-félék kihasználatlanul foglalták a helyet, legszebb fekete és kanadai nyárerdők vannak a magas bogárhátakon. A sok víz süllyesztése céljából 1—1.5 méter széles és 1 méter mély árkokat ástak nagyobb (2—4 m.) közökkel és a kikerülő földdel a közöket, feltöltvén, 2—3 sor nyárdugvánnyal erdősítették be. Ez az erdősítési mód méreteiben és költségeiben messze felülmulja az eddigi bogárhátas műveléseket. Ugyanitt véleményem szerint kisebb költséggel eredmények lennének elérhetők a magas kőrissel (*Fraxinus excelsior*) és a mézgas égerrel (*Alnus glutinosa*) is.

Örömmel láttuk mindenfelé a nagy mértékben megindult erdősítéseket száz és száz holdon (együtt többezer holdat tesznek ki a területben), amelyeket kiváló szakszerűséggel irányít a nyíregyházi kir. erdőfelügyelőség. A birtokosok önszántukból erdősítenek nemcsak az erdőből várható több jövedelem végett, hanem azért is, mert az erdőnek a mezőgazdasági termelésre való kedvező hatásaiban is megtérülni látják a befektetések költségeit (futóhomok megkötése, helyi épület- és tüzifaszükséglet kielégítése, silány homok feljavítása, dús harmatképződés, legelő állat védelme a forró

nap ellen stb.). Szép példát nyújt e tekintetben a gróf Zselénszky-féle uradalom, ahol évtizedek szorgos munkájával sikerült gazdasági egységgé olvadt az erdő- és mezőgazdaság egymást támogatva és védve. Az észak-déli irányú magas buckák hátát mindenütt erdő foglalja el, amely a szél erejét megtöri, a homokot megköti. A buckák közt elterülő síkokon és völgyekben (ha szabad völgynek nevezni) gabona terem. A gabonaföldek végeit is erdő zárja le, sőt a nagyobb területeket is erdő szaggatja meg. A táj szépségének emelése mellett a futóhomok teljesen megkötöttnek tekinthető; a dús harmatképződés folytán, amelyhez még a csapadéknak az erdő által a talajban való raktározása és lassú elosztása is hozzájárul, a legszárazabb években is biztosan számíthattak jó termésre, amely az eddigi eredmények szerint sohasem maradt el.

Az új erdők telepítésének szolgálatában állanak a nagy állandó és kisebb vándor csemetekertek, amelyek közül ki kell emelnünk a mintaszerűen kezelt nyíregyházi állami csemetekertet a nyírbélteki és harangodi uradalmi csemetekerteket. Nyíregyházán a fősúlyt a kocsányos és cser-tölgy nevelésére fordították, azonkívül nagyobb mennyiségben kőris, akác, nyár és feketefenyő csemetéik is vannak és kísérlet alatt állanak a zöld juhar, a Gleditschia, a *Gymnocladus canadensis* és *Ailanthus*. A *Gymnocladus*-mag itt 80 százaléokban kikelt, míg Szeged vidékén alig hogy csirázott. (A kezelése elvetés előtt azonos az akác magjáéval, vagyis forrázni kell és utánna 24 óráig langyos vízben áztatni.) Itt kell kiemelnem azt a gyakorlati eredményt is, amelyet Matusovits már ismertetett az „Erdészeti Lapok“-ban, hogy a férges tölgyemakk is elvethető egyéb hijján, csak ősszel vízbemerítéssel (2—3 nap) el kell ölni a benne levő férget és újból megszáritani a makkot, ha ugyanakkor nem akarunk ültetni. A kikelő csiranövény gyengébb az egészséges makkból fejlődőtnél, de őszig erőteljesebb asszimilációval a különbséget behozza. Kissé sűrűbben (2—3-szor annyit) kell azonban ültetni, mert ter-

mészetesen sok kimarad. Az említett uradalmi csemetekertekben ugyancsak a fenti fafajokat művelik, de legfőképen akácot, tölgyet és amerikai kőrist. A nyírbélteki erdeifenyőcsemetéket, amelyeket kísérletképen vetettek, most a második évben már megtámadta a *Lophodermium pinastri*. Nagyobb erdei fenyőállomány nincs is a Nyírségen s az Alföld egyéb helyein sem váltotta be idősebb korban a hozzáfűzött reményeket.

Legcélszerűbb alkalmazást nyertek az akácok az utak mentén soros ültetésekben, 2—3-sorosan, ahol szépen díszlenek és nagy méreteket is érnek el. Kíváncsú volna a még nem fásított utak mentét is akácfasorokkal szegélyezni.

Az erdősítéseket majdnem kivétel nélkül 2—3 éves mezőgazdasági köztes használat mellett hajtják végre, mint amely mód ezen vidék viszonyainak legjobban megfelel. Ehhez alkalmazkodva, az ültetés, tehát az elegyítés is sorok szerint történik, lehetőleg az uralkodó szél irányára merőlegesen.

A tanulmányi szempontból nagyon sikeres útról, amelynek a jelenvolt professzorok különböző — erdőművelési, védelemtani, talajtani és növénytani — szempontokból tartott előadásai, a gyakorlati erdészek — és itt különösen *Matusovits* Péter erdőigazgatóra gondolunk hálás köszönettel — magyarázatai nagyban emelték értékét, azzal a meggyőződéssel tértünk haza, hogy a Nyírvidék közgazdasági újjáépítése, felvirágzása, ahol annyira szeretik az erdőt, ahol a legtökéletesebb harmónia uralkodik a mező- és erdőgazdaság vezetőkörei között, a legjobb úton halad és nagyban hozzá fog járulni hatásaiban az ország gazdasági megerősödéséhez.

A közönséges kőris (*Fraxinus excelsior* L.) termőhelyi viszonyai

Irta: Holba Miklós m. kir. s. erdőmérnök

A közönséges kőris tenyésztési viszonyaira vonatkozólag legutóbb több oly megállapítás látott napvilágot, melyeket a kőris tenyésztési feltételeiről tanultakkal és hallottakkal nem igen lehet összeegyeztetni. Így pl. egyik szaklapban nemrégiben azt olvastam, hogy: „amint halljuk, hogy a közönséges kőris a legszívesebben a nedves völgykatlanokban tenyészik, épp úgy állítják azt is, hogy a kőris a sziklás hegyoldalakat, hegytetőket, száraz, meleg részeket kedveli“, nemkülönben egy később megjelent másik cikk azt a megállapítást tartalmazza, hogy: „míg azonban a mi magas kőrisünk nagyon alkalmazkodó, addig az amerikai kőris csakis laza talajban díszlik, míg a mi kőrisünket ott találjuk az ártértől, illetve hullámtértől a mészkőszikláig és mindenütt szépen díszlik, addig bizony az amerikai kőris válogatosabb“.

Ezek elolvasása után azt kellene hinnünk, hogy a kőris egyáltalán nem az a fafaj, mely nagy igényekkel lép fel a termőhelyi viszonyokkal szemben.

Azt hiszem, nem végzek vele felesleges munkát, ha első sorban a kőris termőhelyi igényeire és előfordulási helyeire vonatkozó irodalmat ismertetem, majd pedig egypár gyakorlati megfigyelés eredményére utalok.

Kezdem mindjárt *Gayerrel*¹, aki a „*Waldbau*“-ban talán a legrészletesebben foglalkozik az egyes fafajok termőhelyi viszonyaival, így köztük természetesen a kőrisével is. Szerinte a kőrisnek eléggé korlátolt az előfordulása, mivel az leginkább egyenként vagy foltokban, elegyetlenül pedig csakis a neki kiválóan megfelelő termőhelyeken található, mely épp a termőhellyel szemben támasztott nagy igényeinek a természetes következménye. Inkább a lapály és a dombvidék fája, hegységekben csak az üde völgyfeneket vagy teknőket keresi fel, a magasabb helyeken pedig már csak a vízzel eléggé átjárt, mély talajú északi és keleti oldalakon fordul elő.

¹ *Gayer: Waldbau*, III. kiadás, 93—95.

A talajjal szemben nagyok az igényei. Mivel gyökérzete mély és nagy, azért csakis a megfelelő mélységű laza talajt kedveli. Az egyforma, finomabb szemcséjű talajokon igen jól tenyészik, sőt még a kavicsos talajon is boldogul, ha a kavicsok közt elég finom föld van, vagy ha az altalaj tápláló és a mindenkor szükséges talajnedvesség sem hiányzik. A nagyon kötött és száraz talaj nem neki való.

A talajnedvességgel szemben hasonlóképp nagy kívánságokat támaszt. Inkább nedves, mint üde legyen a talaj, sőt még a vizes területeken is inkább tenyészik, mint a csak közel is száraz talajon, feltéve, ha ott a víz nem stagnál és így nem savanyodik el.

Általában jól tenyészik mindazon helyeken, ahol állandóan elég víz van, pl. a folyómenti völgyekben vagy a források közelében.

Az agyagos szilikát talajú termőhelyeket kedveli, mivel a talajok ásványi tápanyag tartalmát is nagy mértékben megkívánja. A nem erősen kötött agyagtalajt (lössz) vagy agyagos homoktalajt szintén kedveli, sőt még az eléggé mély mésztalajt sem veti meg. Nem szereti a kvarcokban gazdag tiszta homoktalajt és a tözeges savanyú láptalajt.

*Hempel—Wilhelm*¹ szerint a kőrisnek szintén nagyok az igényei a talaj termőképességével szemben. Az ásványi tápanyagokban gazdag, mély laza talajon — mely megfelelő mértékben tartalmaz agyagot és meszet — igen jól tenyészik. Vízszükséglete nagy. Ők is azt állítják, mint *Gayer*, hogy inkább a nedves, mint az üde talajt szereti, sőt még a nagyobb talajnedvességet is jól tűri, ha az nem stagnáló. A homokos mésztartalmú agyagtalajon, valamint a mély meszes talajon jól tenyészik, ha azok elég talajnedvességgel bírnak, kerüli azonban az oly szegény kavics- és homoktalajt, amely száraz, valamint az olyan helyeket, melyeknek talaja a víz stagnálása következtében elsavanyodott. *Általában a kőrisnek a talajjal szemben nagyok az igényei és más viszonyokhoz nehezen alkalmazkodik.*

¹ *Hempel G. Wilhelm K.*: Die Bäume und Sträucher des Waldes, III. kiadás, 116—117. oldal.

Henrich *Mayr*¹ is ugyanígy ír a kőrisről. Az üde, sőt nedves mély talajú termőhelyeket kedveli, melyek vize elég gyorsan felújul és így nem savanyodik meg.

*Vadas*² a folyómenti áradásos területeket tartja a kőris megfelelő termőhelyeinek, azonban a dombvidék, sőt a magasabb hegység, üde, nedvesebb és védettebb helyein is megtalálható. Hegységekben csak az üde, tápláló anyagokban gazdag, humuszos talajokat kedveli, mely a bükknek is megfelel, amely elég mély és porhanyós. Nem szereti a száraz, valamint kvarcokban gazdag homok- és savanyú tőzegtalajt.

*Fekete L.—Mágocsy-Dietz S.*³ szerint a kőris mindenféle talajon jól tenyészik, ha az elegendő nedvességet tartalmaz. A hegységek üde talaján, még ha az köves és sziklás is, jól tenyészik. A meleg és száraz helyeket csak ott kerüli, ahol nemesak a légköri, hanem a talajnedvesség is hiányzik.

*Heyer—Hess*⁴ a kőrist azon fafajok közé sorolja, amelyek a talaj ásványi tápanyagával szemben nagy igényeket támasztanak és amely még a nedves termőhelyen is jól tenyészik.

Az eddig közölt ismertetések mind megegyeztek abban, hogy a kőrisnek a talaj mélységével, ásványi tápanyagtartalmával, de különösen annak nedvességével szemben nagy igényei vannak. *Gayer* és *Vadas* kategórikusan ki is jelentik, hogy a száraz talaj nem való a kőrisnek, *Hempel—Wilhelm* pedig arra mutatnak rá, hogy a kőris nagyon is nehezen alkalmazkodik más viszonyokhoz.

*Bühler*⁵ szintén azt írja a kőrisről, hogy a nedves, humuszos, laza, mély talajú, ásványi tápanyagokban gazdag talajokon található. A termőhelyi viszonyokkal szemben támasztott igényei nagyok, szerinte ez azonban még nincs teljesen

¹ *H. Mayr*: Waldbau auf Naturgesetzllicher Grundlage. 192—193. oldal.

² *Vadas J.*: Erdőműveléstan, I. 89—91. oldal.

³ *Fekete L. Mágocsy Dietz S.* Erdészeti növénytan, II. kötet, 1084. oldal.

⁴ *Heyer-Hess*: Der Waldbau oder Forstproduktenzucht V. kiadás, I. kötet, 22—23. oldal.

⁵ *Der Waldbau*, 2. kötet, 219. oldal.

tisztázva. *Bühler* még azt is megemlíti, amit a már előbb ismertetett szerzők műveiben seholsem találtam, hogy bükkal együtt száraz meszes talajon is előfordul, sőt sziklás, meszes hegyoldalakon is megtalálható.

*Fekete L.—Blattny T.*¹ a kőrisnek az északnyugati Kárpátokban való magassági elterjedése tárgyalásánál azt írják, hogy a kőris a hegység köves, meredek oldalán vagy sziklás kúpjain is épp úgy otthon van, akár a síkföldi, mély, nedves agyag- vagy agyagos homoktalajon.

Ezen utóbbi megállapítások látszólag a mellett tanuskodnak, hogy a kőris a száraz talajon is megfelelő módon tenyészik. Erre azonban még később vissza fogok térni.

A kőrisnek a Bükk-hegységben való előfordulásáról volt alkalmam *Roth* főiskolai tanár úrral beszélgetni. Amint azonban a professzor úr megemlítette, egyáltalán nem szabad azt hinnünk, hogy azok a kavicsos, görgeteges helyek, ahol a kőris előfordul és megfelelő módon tenyészik, valami száraz, silány termőhelyek lennének. A kavicsos törmelék alatt mindig olyan megfelelő mélységű és kellő nedvességű talaj van, mely a kőris tenyészetének megfelel. A valóban száraz helyen, ha meg is telepszik a kőris, az ott csak tengődik és rövidesen kipusztul.

Haracsi Lajos szaktársam is, kinek pedig a Bakonyban volt alkalmam a kőrisnek az ottani termőhelyi viszonyait tanulmányozni, hasonlóképp magyarázta az ottani előfordulás jelenségeit. Megfigyelése szerint a közönséges kőris ott elég szép számban fordul elő az északi és keleti oldalakon, mély sziklák között olyan helyeken, melyeknek talaja mély, tehát már jól elmállott, humuszos és legalább is üde. A völgy fenekén, hol a talaj mély és nedvesség sem hiányzik, természetesen jól tenyészik. A gerinceken, száraz oldalakon, déli és nyugati kitettségekben azonban, hol sekély és száraz a talaj, mindenütt a *Fraxinus ornus* találta, amely egyes esetekben a közönséges kőrissel össze is olvadt.

¹ *Fekete L. Blattny Tibor*: Az erdészeti jelentőségű fák és cserjék elterjedése a magyar állam területén, I. kötet, 184. oldal.

Bokor Rezső szaktársam szintén megerősíti *Haracsi* állítását, mert a valóban száraz, sziklás talajon ő sem talált a Bakonyban közönséges kőrist.

A Bükk-hegységben nem volt még eddig alkalmam a kőris előfordulását tanulmányozni, én a kőrist leginkább csak optimumában, a folyómenti árterületen figyelhettem meg, ahol tenyészete természetesen kifogástalan volt.

A Bakonyban is csak egy-két helyen figyelhettem meg a kőrist épp a kavicsos talajon. Azonban ott is — épp úgy, mint *Gayer* írja — kavics között megfelelő mennyiségű és mélységű finom föld volt. A domb alján pedig patak folyik, tehát a nedvesség sem hiányzik. Száraz talajon nem találtam kőrist.

A soproni erdőben is mindig csak az elég mély talajú és megfelelő nedvességű helyeken találtam kisebb foltokban a kőrist. A száraz és rossz talajon azonban még nem láttam.

Valószínűleg a már ismertetett szerzőknek is volt alkalmuk a kőrisnek a száraz talajon való előfordulását megfigyelni és épp az ottani viselkedéséből állapították meg, hogy a száraz talajon a kőris egyáltalán nem boldogul.

Bühler is csak azt írja, hogy a kőris a száraz, sziklás, meszes talajon is megtalálható, azt azonban már ő sem mondja, hogy az neki megfelelő termőhelye lenne.¹

Fekete—Blattny pedig a már idézett munkában a kőris Északnyugati Kárpátokban levő termőhelyeinek felsorolásakor a következőket írja: „A morva lapály homok- és agyagos talajain (Szaboles, Károlyháza 147—160 m.) s a Kogl (708 m. kövesgránit), Rachsturm (708 m. sziklás mésztalaj), Vizsoka (754 m. mésztörmelék) tetőpontjain egyaránt előfordul, de az utóbbi termőhelyein a silány talajviszonyok folytán alacsony törzsnövekedést mutat“.

Íme tehát, ha a kőris olyan hegyoldalakon, sziklás részekben telepszik meg, melyeknek talajviszonyai rosszak — itt

¹ Már magában *Bühler*nek abban a megállapításában is, hogy a kőris a bükkal együtt természetes úton a száraz mésztalajokon előfordul, van bizonyos ellentmondás, mert a bükk sem viseltetik valami nagy előszeretettel éppen a száraz talajok iránt.

valószínűleg a szükséges talajnedvesség és mélység hiányozhatik — visszamarad növekedésében. Már pedig, ha ezeket a helyeket is épp úgy kedvelné, mint a sík föld agyagos, üde talaját és jó alkalmazkodó fafaj lenne, bizonyára nem mutatna alacsony törzsnövekedést. Ez is csak a kőris nagy talajigénye mellett bizonyít.

Az általam áttanulmányozott irodalomban határozott hangsúlyozást nyer a kőris *termőhely és megfelelő talajnedvesség iránti nagy igénye*, amely két főfeltétel elengedhetetlen kelléke a kőris jó tenyészetének.

A tényleges állapot is teljes mértékben támogatja az irodalomnak a kőris nagy termőhelyi igényeire vonatkozó fel fogását.

A kőrisnek gyakori magtermése, könnyű, megtelepedése, de különösen fájának kiváló tulajdonságai igen könnyen csábíthatnak arra, hogy esetleg a neki nem alkalmas termőhelyen is megtelepítsük. Azonban, ha az egy-két esetleges előfordulástól — mely egyébként is csak szomorú képet mutat — nem hagyjuk magunkat félrevezetni, ha nagy termőhelyi igényeivel mindig számolunk és a természetes úton való terjeszkedésének — ha a termőhely neki nem megfelelő — kellő időben gátat vetünk, akkor bizonyosan nem fog a kőris tenyészte a jövő erdőgazdáinak gondot és bajt okozni.¹

---

¹ Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a „Különfélék“ rovata alatt közölt óriási Kőris rönkö csodálatos méreteire, értékére és mikénti felhasználására. Szerk.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

HIRDETMÉNY.

I.

A m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolán, Sopronban a fölvétel és beiratkozás az 1925/1926. tanév téli félévére 1925. évi szeptember hó elején lesz.

A főiskola első évfolyamára, vagyis először beiratkozni szándékozóknek 1925. évi augusztus hó 10-ig a főiskola tanácsánál írásban kell kérniök felvételüket.

A 20.000 koronás okmánybélyeggel ellátott kérvényhez csatolandók:

- a) születési anyakönyvi kivonat;
- b) gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány;
- c) orvosi bizonyítvány jó látó-, halló- és beszélőképességről és egészséges szervezetről;
- d) hatósági bizonyítvány a szülők foglalkozásáról (állásáról) és vagyoni helyzetéről;

e) azok, akik nem a felvétel évében tettek érettségi vizsgálatot, hatósági bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, hogy az érettségi vizsgálat óta eltelt idő alatt mivel foglalkoztak s erkölcsi tekintetben feddhetetlen életmódot folytattak-e?

A kérvényben világosan megemlítendő, hogy folyamodó mely osztályra kéri felvételét (bánya-, fémkohó-, vaskohó- és erdőmérnöki osztály).

Folyamodók a felvételtől idejében értesíttetnek.

A végleges felvétel (beiktatás) szeptember hó elején személyes jelentkezés és megfelelő igazolás mellett történik.

A jelenleg érvényben álló félévi tandíj 60 aranykorona, vagyontalan közalkalmazottak, özvegyek és menekültek gyermekei félévenként 10 aranykorona tandíjat fizetnek.

Egész vagy fél tandíjmentességben csak az az igazolt szegény folyamodó részesülhet, aki jelesen vagy jól érettnnek találtatott.

Azonkívül még beiktatási-, beiratási-, könyvtári-, többféle laboratóriumi stb. díj fizetendő.

Az internátusba való felvételt szintén augusztus 10-ig a főiskola tanácsától külön beadványban kell kérni s a folyamodványhoz, kérvényükhöz csatolniok kell:

a) leckeekönyvet, illetőleg az első éves folyamodóknak az érettségi bizonyítványok másolatát,

b) szegénységi vagy vagyontalansági bizonyítványt és

c) a rektori irodában átvehető „Kérdőívet“ kitöltve.

Minden felvett hallgatónak a szemeszter megkezdésekor rajzeszközökkel kell ellátva lennie.

A határidőn túl, vagyis augusztus hó 10-ike után beérkező vagy későn fel nem szerelt kérvények nem vétetnek figyelembe.

Sopronban, 1925. évi május hó 29-én.

A főiskola ezidőszerinti rektora:

Tettamanti

II.

A m. kir. pénzügyminisztérium 1925. évi április hó 21-én 5.568. szám alatt a m. kir. földművelésügyi miniszter úrral egyetértőleg elrendelte, hogy a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola mindazon hallgatói, akik a főiskolán kötelezőleg előírt 8 félévet a régi államvizsgái rendszer szerint lehallgatták, de vizsgahátralékaik miatt oklevelet még nem szereztek, az államvizsga alapján oklevelet bezárólag csak 1927. tavaszáig szerezhetnek, ezen határidőn túl ezek a hallgatók is oklevelüket csak az érvényben álló szigorlati rendszer (I. és II. szigorlattal) alapján szerezhetik meg.

Sopron, 1925. évi május hó 12-én.

A főiskola ezidőszerinti rektora:

Tettamanti

K Ü L Ö N F É L É K

Felhívás az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelési segélye tárgyában. A m. kir. földművelésügyi minisztérium szolgálati ügyköréhez tartozó államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alaphól az 1925—26. tanévre szóló segélyek folyó évi augusztus havában kerülnek kiosztásra.

Segélyben részesülhetnek az állami erdészethél (kinestári erdőknél, állami ellátásba vett községi stb. erdőknél, erdőfelügyelőségeknél, a bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolánál, az erdőgazdasági szakiskolánál, az erdészeti kísérleti állomásnál és az erdőőri és vadőri iskoláknál) alkalmazott tényleges szolgálatban álló, nyugdíjazott és elhalt tisztviselőknek (erdőtiszteknek, erdészeti tanároknak, erdészeti mérnököknek, kinestári erdészeti orvosoknak, erdőszámvevőségi tisztviselőknek, irodatiszteknek) mindkét nembeli gyermekei, illetőleg árvái, ha az alább felsorolt belföldi intézetek valamelyikének rendes tanulói közé az 1925—26. tanévre felvétettek, továbbá ha a tanulmányi előmenetelt igazoló bizonyítványaikban kitüntetett összes osztályzatuknak legalább fele kitűnő, jeles, igen jó vagy jó.

Elégtelen osztályzat a segélyezést kizárja.

Tornából, énekből, valamint az egyes nem kötelező tantárgyakból nyert osztályzat az igényjogosultság megállapításánál nem jön számításba.

A kérvényhez a folyamodás időpontját közvetlenül megelőző tanévről szóló iskolai végbizonyítványt kell csatolni, kivéve azt az esetet, ha a gyermek erről a tanévről ily bizonyítványt a saját hibáján kívül nem kaphatott, amely esetben kellő megokolással a még előbbi évi iskolai végbizonyítványt kell csatolni.

Azok a tanintézetek, melyeknek rendes tanulói a szabályzat 21. §-a szerint segélyben részesíthetők, a következők:

A) Fiúgyermekek részére:

1. az erdőmérnöki főiskola, 2. gimnáziumok, 3. reáliskolák, 4. a felsőkereskedelmi iskolák, 5. tanítóképzők, 6. felsőipariskolák és 7. polgári iskolák.

B) Leánygyermekek részére:

1. leánygimnáziumok, 2. országos magyar iparművészeti iskola, 3. tanítónő-, óvónő- és nevelőképzők, 4. női kereskedelmi tanfolyamok, 5. felső női ipariskola, 6. felső leányiskolák, 7. polgári leányiskolák.

C) Mindkét nembeli gyermekek részére:

1. az elemi iskolák azzal a korlátozással, hogy a fiú-gyermekek és az I—IV. osztályba járó leánygyermekek segélyben csak akkor részesülhetnek, ha megfelelő helybeli tanintézet hiányában házon kívül másutt kénytelenek tanulni. Atyátlan-anyátlan árvák minden esetben szülői házon kívül tanulónak tekintetnek.

2. siketnémák, vakok stb. oktatására szolgáló gyógypedagógiai intézetek és pedig tekintet nélkül a gyermekek életkorára és előképzettségére.

Más tanintézetek tanulói, a fentebb felsorolt tanintézetek rendkívüli vendég- és magántanulói, nemkülönben a különböző időszakai (téli, esti stb.) tanfolyamok hallgatói segélyben nem részesíthetők.

A segélyezés iránt benyújtott kérvényekben okvetlenül ki kell tüntetni: a folyamodó évi fizetését, illetőleg nyugdíját, összes ellátatlan gyermekeinek számát és korát, a tanintézetet, melyet látogatni fognak: az esetleg élvezett ösztöndíj vagy más ilyenmű állandó segély összegét: s a kérvényhez csatolni kell az összes gyermekek legutolsó iskolai bizonyítványait, nemkülönben a szülők vagyoni állásáról szóló hatósági bizonyítványt, illetőleg atyátlan-anyátlan árváknak az árvaszék igazolványát. A kérvényben fel kell említeni azt is, hogy a szülő melyik gyermeke részére folyamodott segélyért. egyidejűleg az állami alkalmazottak gyermekeinek nevelését előmozdító segítségeket kiosztó bizottsághoz.

Amennyiben a kérvényekhez a szükséges iskolai bizonyítványok vagy egyéb okiratok valamely körülmény miatt egyidejűleg csatolhatók nem volnának, a kérvényt az alább kitűzött határidőre iskolai bizonyítvány stb. nélkül is feltétlenül be kell nyújtani és az iskolai bizonyítványt annak elnyerése után pótlólag bemutatni.

A bélyegtelen kérvényeket legkésőbb 1925. évi július hó 8-ig „Az állammerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságához“ (Budapest, V. kerület, Orságház tér 11. szám, III. emelet, 308. ajtó) postán kell benyújtani. Ha folyamodó székhelyen vagy közelében valamilyen erdőhivatal van, ennek útján is be lehet küldeni.

Meghívó a budapesti mérnöki kamara 1925. évi rendes (V.) közgyűlésére. A f. évi június hó 26—28-án megtartandó közgyűlés tárgysorozata a következő:

Első nap: 1925 június hó 26-án, pénteken délután 4 órakor

a *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet székházában* (Budapest IV., Reáltanoda-u. 13–15.).

1. A közgyűlés megnyitása.
2. Jegyzőkönyvhiteljesítők felkérése.
3. Szavazatszedő-bizottságok kiküldése.
4. A Kamara alelnökének választása, aminek idejére elnök az ülést felfüggeszti.

Szavazás délután 5–9 óráig.

Második nap: 1925 június hó 27-én, szombaton, a *MMÉE. székházában.*

Szavazás délután 4–9 óráig.

Harmadik nap: 1925 június hó 28-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a közgyűlés folytatása a *régi képviselőház nagytermében* (VIII., Főherceg Sándor-utca 8. sz.).

1. Elnöki megnyitó.
2. A Kamara ügyrendje.
3. Tiszti jelentés és a választmány javaslata alapján a kormányhoz felterjesztendő 1924. évi jelentés megállapítása.
4. Az 1924. évi ideiglenes költségvetés utólagos jóváhagyása.
5. Az 1924. évi zárszámadás megvizsgálása és a felmentvény megadása.
6. Az 1925. évi költségvetés megállapítása és a fedezetről való döntés.
7. Az 1925. évi zárószámadásokat vizsgáló bizottság kiküldése.
8. A szavazatszedő-bizottság jelentése és a megválasztott alelnök beiktatása.
9. Indítványok.

A közgyűlést követő 8 nappal megelőzően szavazószelvény-nyel ellátott, névre szóló meghívók küldetnek szét.

Önálló indítványok benyújtásának határideje június hó 10-ének déli 12 órája. A közgyűlésen csak oly indítványok tárgyalhatók, amelyek ezen időpontig benyújthatnak s a szétküldendő meghívó tárgysorozatába felvétetnek.

A mérnöki rendtartásról szóló 1924: XVII. t.-c. 19. §-a értelmében: „A választás eredményességéhez szükséges, hogy a szavazati joggal bíró tagoknak legalább egyharmada részt vegyen a szavazásban és hogy a tisztviselők és választmányi tagok mindegyikére a beadott szavazatoknak legalább egyharmadrésze essék. Azt a választást, amelyiknél e feltételek valamelyike hiányzik, meghiúsultnak kell tekinteni és harminc

napon belül új választást kell elrendelni, amelynél a viszonylagos szótöbbség feltétlenül dönt“.

A 16. §. értelmében: „A közgyűlés határozatképességéhez, választás eseteit kivéve, a Kamara tagjai legalább egyötödének jelenléte szükséges. Határozatképtelenség esetén harminc napon belül új közgyűlés tartandó, amely a jelenlevők számára való tekintet nélkül határozhat“.

Amennyiben a választás eredménytelensége, avagy — a harmadik napra kitűzött tárgysorozat tekintetében — a közgyűlés határozatképtelensége állapíttatnék meg, ebben az esetben a közgyűlést a Budapesti Közlöny július 1-ei számában való hirdetés útján a szükség szerint július hó 3—5. napjaira a fent megadott kezdetekkel és helyekre fogjuk újból összehívni.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya június hó 3-án ülést tartott, amelyen Térfi Béla alelnök mindenek előtt mély részvétellel emlékezett meg arról a súlyos veszteségről, amely az egyesületet Csik Imre, Medveczky Ernő választmányi tagok és Gaál Károly volt pénztáros halálával érte. Emlékezetük és érdemeik az ülés jegyzőkönyvében megörökíttetnek.

A pénztári jelentés szerint az egyesület készpénzkészlete 38,267,281 korona. A székház külső frontja 11,650,000 koronáért az elengedhetetlenül szükséges mértékben helyrehozott.

A földművelésügyi miniszter leirata, amelyben értesíti az egyesületet, hogy az erdészeti igazgatásról szóló törvény végrehajtását nincs módjában felfüggeszteni, érdemben sajnálatos tudomásul szolgál, ellenben a leiratnak arra az állítására, hogy az egyesületnek annak idején módjában volt nevezett törvényhez, mint javaslatához hozzászólni, az egyesület újabb felterjesztéssel válaszol. Tudvalevő, hogy az egyesület az újabb erdészeti törvényjavaslatokat nem normális körülmények között, néhány nappal lebonyolításuk előtt kapta meg, úgy hogy a választmánynak egyáltalában nem volt módja velük érdemlegesen foglalkozni, ami ellen annak idején élénken tiltakozott. (E. L. 1922. évi 316. oldal.)

Ezzel kapcsolatosan Czillinger János felhívja a választmány figyelmét arra, hogy értesülése szerint az úgynevezett szanalási törvény alapján oly kormányrendelet kiadása van tervbe véve, mely a közigazgatási gazdasági albizottságok jogkörét az új m. kir. erdőigazgatóságokra ruházza át. Javasolja, hogy az egyesület ezen törvényerő jellegével bíró kormányrendelettervezetnek az egyesület részére való megküldését kérelmezze.

Az igazgató-választmány elhatározza, hogy ebben az ügyben sürgős felterjesztéssel fordul a kormányhoz.

A forgalmi adó reformja ügyében tett felterjesztést küldöttség adta át Vargha Imre pénzügyi államtitkárnak. A nyert válasz, sajnos, csak kis részben helyezi kilátásba az egyesület kívánságainak teljesítését, nevezetesen remélhető, hogy a saját szükségletre, továbbá kegyúri kötelezettségekre és illetményként felhasznált famennyiségek után a forgalmi adó eltöröltetik, ellenben az erdőgazdaságnak teljes mentesítése a forgalmi adó alól, továbbá az importfának a határon való megadóztatása nehézségekbe ütközik.

A jövedelmi és vagyoadóra vonatkozólag több részletkérdés megvitatása után az igazgató-választmány örömmel állapítja meg, hogy a kormány az erdők értékelésénél ismét visszatért a hozadéki érték elvéhez.

A kereskedelemügyi miniszter az aprított tűzifának súly szerinti eladását kívánja rendelettel kötelezővé tenni. Bár ezt a kérdést a kereskedelmi szokás már szabályozza s így különös szükség ily rendeletre nincs, az igazgató-választmány annak tervezetére észrevételeit megteszi.

A Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége a várható státuszrendezés során az állami szolgálatban álló műszaki képzettségű tisztviselők részére teljesen azonos elbánást kíván a jogi képzettségű tisztviselőkkel.

Az igazgató-választmány ehhez a kívánsághoz csatlakozik.

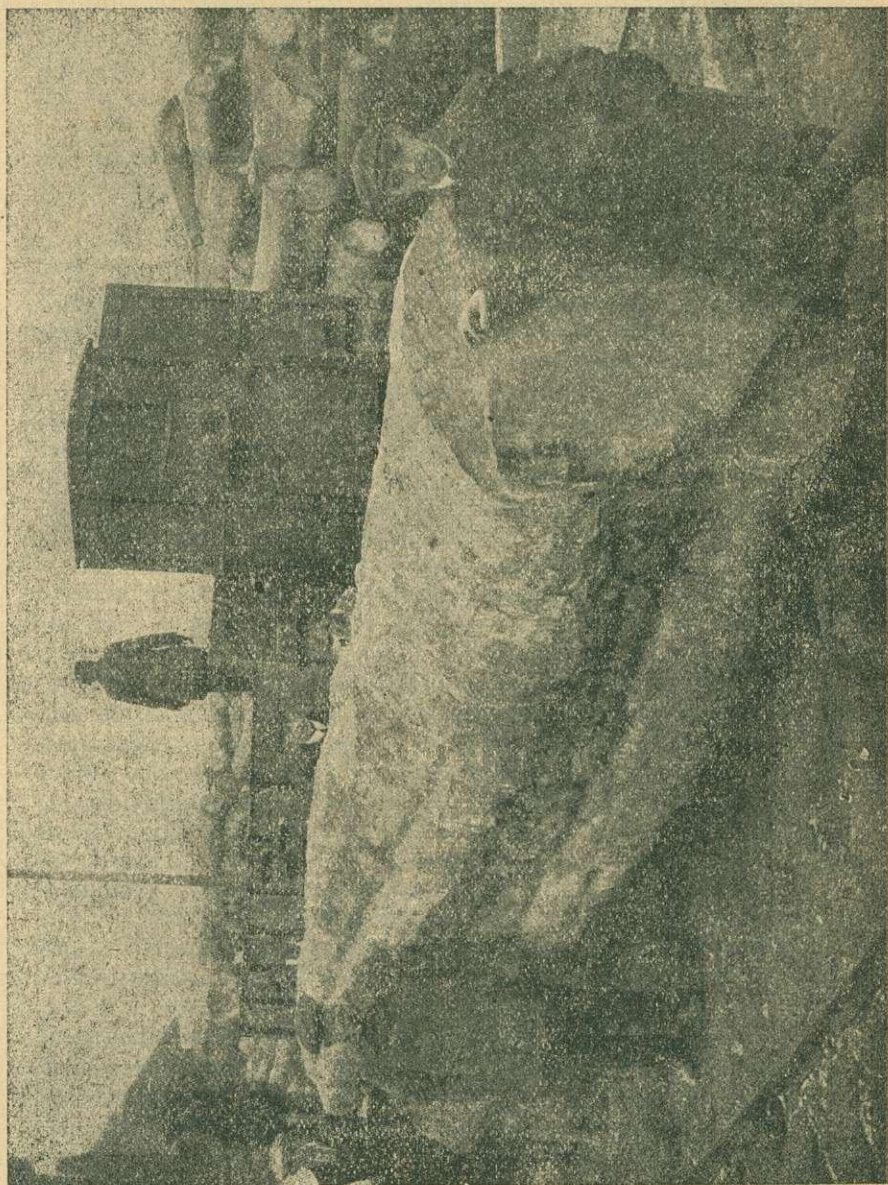
Onczay László indítványára a választmány oly kérelemmel fordul a kormányhoz, hogy az Országos Földbirtokrendező Bírósághoz kellő számú erdészeti szakértőbírót nevezzenek ki.

A birtokreform keretébe tartozó két panasz tárgyalása után az igazgató-választmány megbízza a titkárt, hogy az Erdészeti Zsebnaptár újból való kiadásának módozatait tanulmányozza.

Óriási méretű közönséges kőris rönkő. Lóvy Dávid és Fiai cég újpesti faipari gyára Boszniában a Gregersen-féle fatelepen fornér céljaira egy rendkívüli méretű és különleges (úgynevezett virágos, habos) mintázattal bíró rönköt vásárolt. A túldoldalon levő képen bemutatott közönséges kőris rönkő méretei a következők voltak:

A rönk hossza	— — — — —	cca 11 méter
„ középmérete	— — — — —	„ 160 cm.
„ köbtartalma	— — — — —	„ 18 köbméter

Vételára ab Zavidovici, múlt évben 85.000 svájci frank volt. Két vagónban érkezett ide múlt évi december hóban, az uton

külön is biztosítva volt a Magyar Francia Biztosítónál 1.200.000.000 koronára. Ez a rönk Ujpestig az összes költségekkel közel másfélmilliárdba került.

Ez év elején már fel is dolgozták fornerrá. Termeltek belőle cca 186.800 t, ennek értéke á 15.000 korona = 2.802.000.000 korona. Készülhet belőle á 350 = összesen pl. 533 szoba.

Igen sajnáljuk, hogy a nevezett cég erdőgazdasági vonatkozású közelebbi adatokat nem tudott rendelkezésükre bocsátani.

A fent közölt adatokból igazolva látjuk, hogy bizonyos fanemeknek megfelelő termőhelyen, megfelelő egészségi állapot mellett való túltartása is kifizeti magát, sőt mint a jelen esetben is, óriási jövedelmezőséget biztosít. Szolgáljon ez a példa buzdításul erdőbirtokosainknak.

Ugyanezt az alkalmat felhasználjuk arra, hogy erdőbirtokosaink, erdőgondnokaink figyelmét felhívjuk arra, hogy lombfanemeink legtöbbjéből vágnak, illetve hámoznak fornért. Különösen keresett anyag erre a célra ma a köris, éger, nyár, tölgy; dió; szil; juhar, bükk stb. Égerből, bükkből elsőrendű enyvezett lapokat készítenek, ami fontos exporteikk. Igen sokszor az erdőgazda részéről nem méltányolt fodros, természetellenesen hullámos törzsek rendkívüli értéket képviselnek, mert a belőlük lehámozott vagy levágott fornér igen szép mintázást mutat.

Egészséges rönkök 40 cm. (kéregnélküli) átmérőtől feljebb és 2 méternél nagyobb hosszban már alkalmasak fornérvágásra s az a körülmény, hogy a bél nem teljesen egészséges, még figyelmen kívül hagyható. Bükkből nem mindenik vidéken nőtt bükkfa fája alkalmas fornér céljaira, így pl. tapasztalat szerint a Bihar—Bereg—Ung-vidéki bükkfa elsőrendű erre a célra.

Elismerésre méltó, hogy ez a cég a mai nehéz gazdasági viszonyok között, nyilván az export lehetőségek folytán fenn tudja tartani békebeli nivót meghaladó módon faipari üzemet. Sajnos a faiparágak legnagyobb része súlyos válságban van. (Cz)

Egykorú vélemény 1849-ből az akkori erdőgazdálkodásról. Egész váratlanul egy ritka és érdekes könyvet sikerült megszereznem: Dr. G. *König* szász nagyhercegi főerdőtanácsos, erdőrendezőségi komisszárius, az eisenachi erdészeti tanintézet igazgatója „Die Waldpflege“ című munkáját, melyet Gothában nyomtak, 1849-ben. Lám: amíg nálunk a nemzet élet-halál harcát vívja, szerencsésebb nyugati szomszédaink ráérnek az

akkor még ugyancsak jelentéktelen erdészeti irodalommal is foglalkozni. Jó példa ez is a külföldet járó magyarjainknak, kik elmaradottságunkat azzal szeretik indokolni, hogy a mi fajtánk nem termett a haladásra, s a nyugati népeknél kevesebb benne a hajlam a kulturára, a helyett, hogy az okot inkább a történelem tanulságaiban keresnék.

Az érdekes könyv, — melynek, sajnos csak a II. kötetét sikerült megkapnom — az erdei utak építésével, az erdővédelemmel és erdőműveléssel foglalkozik, a többi erdészeti kérdést valószínűleg az I. kötet tárgyalja.

Igen érdekes a könyvben figyelemmel kísérni az akkori felfogást, de talán legérdekesebb a 248. §., mely a szerzőnek az akkori erdészeti viszonyokról táplált nézetét tükrözi elénk s melyet szeretnék az „*Erdészeti Lapok*“ olvasóival is megismertetni.

Az idézett fejezet „*Zeitbilder aus den heutigen Forsten*“ cím alatt a következőket mondja; sajnos, hogy az eredeti szöveg ódon stílusát a fordításban nem tudom visszaadni s így sokat veszít érdekességéből:

„Az alászállott értékű erdővagyon, jórészen a túlhasználatok s a megfelelő kezelés hiánya miatt, manapság igen gyenge jövedelemmel kecsegtet; napról-napra elkerülhetetlenül károk és bajok lépnek fel. Mindenfelé az annyira tönkrement erdőkben egyrészt az elháríthatatlan időjárásbeli viszontagságok, másrészt a szabadjára boesátott gyomok (gyomfák?) gyengítik a talaj termőképességét és a fanövekedést, a természet segítőtereje a legsajnálatosabb módon megbéníttatik (?). S minél mélyebbre eszi magát a pusztulás, annál nehezebb lesz minden segítség s annál siralmasabb az egész erdőtenyésztés.

A jószándékú erdőtenyésztő élethivatásának legnehezebb feladatára talál itt. Az erdőnek minden részében a használatokat hosszú időre a legóvatosabban kell mérsékelnie s a növedéket a legszorgalmasabb nevelés és ápolás által fokoznia.

A kétséges felújulás egyik bizonytalanságból a másikba viszi; a legnagyobb ellenfél a szükséglet s ha műve sikerült, nem könnyű dolog elismertetnie azt, hogy ezzel használt gazdájának s nemzetének. Minden kétség nélkül nagy ritkaság s a késő jövőig is az marad, az erdővagyonnak a fentartása s megfelelő felkarolása, nem véve figyelembe az annyira sürgető pillanatnyi szükségletet.

Sokkal könnyebb mesterembszerű tudálékos erdőkezelőket találni, kik éppoly könnyelműen, mint tudatlanul garázdálkodnak az erdő rovására, minden igényt kielégítenek, míg az erdővagyon elfecsérlődik s kimeríttetik.

Azonban amily mértékben érezhetően csökken a hozadékok tartamossága s ezzel együtt a birtokos jövedelme is, abban a mértékben aratja elmaradhatatlanul a rossz erdőkezelő is megérdemelt jutalmát, habár erdőpusztító helyett erdőmesternek hívják is s arany és ezüst esillog számára erdészeti szolgáltatának elismeréséül.“

Amint látjuk, *König* Oberforstrat és Direktor nem lehetett éppen legjobb véleménnyel az akkori erdők állapota s 80 év előtti kollégáink munkássága felől.

Tóth Bódog, erdőmérnök.

Erdőigazgatósági értekezet. Vett híradás szerint az újonnan felállított erdőigazgatóságok főnökei június hó 4-én a földművelésügyi minisztériumban tanácskozára gyűltek össze, hogy többek között az erdőigazgatóságok részére biztosítani kívánt hatásköri utasítást s az erdőigazgatóságok felállításával az erdőmérnököknek szükségessé vált nagyobb mérvű áthelyezési ügyét megvitassák. Az értekezleten, mely két napig tartott s melyen Kaán Károly államtitkár elnökölt, fel-tűnést keltett, hogy az erdészeti főosztályoknak csupán egyik főnöke s csak egyik ügyosztályvezetője vett részt, míg a többi ügyosztályvezetők csak az egyes ressortkérdések tárgyalására nyertek meghívást.

Erdőmérnöki segédtablák. Közvetlen forrásból arról értesülünk, hogy *Fekete Zoltán* főiskolai tanár nagyobb szabású erdőmérnöki segédtablák összeállításán dolgozik, melyek már rövidesen sajtó alá kerülnek és legkésőbbben a folyó év őszén megjelennek. A segédtablák a következő táblázatokat fogják magukban foglalni:

1. rész. Erdőrendezés és erdőbecslés.

1. *Dr. Schwappach* fatermési táblái szálerdő számára. Kiterjed a bükkre, égerre, kőrisre, tölgyre, erdei fenyőre, jegegyefenyőre (*Dr. Eichorntól*) és lucfenyőre. Ezek a legkorszerűbb s a maguk nemében legtökéletesebb német fatermési táblák, melyeknek magyar kiadási jogát Fekete tanár szerezte meg. Az eredetileg hektárookra vonatkozó adatok kataszteri holdakra vannak átszámítva.

2. *Dr. Grundner* bükkfatermési táblái szálerdő számára. Ezek ott használhatók előnnyel, ahol gyengébb mértékű gyérítést alkalmaznak, mint amilyent a bükkre mézve Schwappach tételez fel.

3. A Coburg-hercegi (*Greiner-féle*) hazai fatermési táblák, gyertyán és vörösfenyő szálerdőre, továbbá tölgy, akác, bükk és gyertyán sarjerdőre.

3/a. *Feistmantel* fatermési táblái feketefenyő szálerdőre.

4. *Feistmantel* nyír és éger sarjerdőre, továbbá *Béky Albert* tölgy sarjerdőre vonatkozó fatermési táblái.

5. Körlyaptábla (átmérők milliméterről milliméterre).

6. Az átmérő meghatározása a kerületből.

7. A köbláb és a köbméter kölesönös viszonya.

8. Hengertábla, egyszersmind körlapszorzási tábla (mint az erdészeti zsebnaptárban).

9. Szálfák és rönkök köbtartalma. A középátmérő centiméterekben, a hosszúság méterekben és deciméterekben.

10. Hengertábla vagy körlapszorzási tábla 4 és 5 centiméteres átmérőkikerekítés esetére. Lehetővé teszi a kikerekítésből származó hibák automatikus kiküszöbölését.

11. és 12. Tölgy törzsméreték táblázata és tölgy szerfaszázalék-táblázat. *Fekete* eredeti táblázatai a tölgyesek választék szerinti becslése céljaira. A becsült fatömeg gyors osztályozására szolgál a piaci vásárlások szerint a közép- és a felső átmérőre való tekintettel.

13. Rönkökötöző táblázatok az erdei fenyő és a lucfenyő számára (*Dr. Kunze*) nyomán.

14. Rúdkötöző táblázat a lucfenyő számára (*Dr. Judeich* szerint).

15. A tölgy- és luckéreg súlya és köbtartalma (*Dr. Baur* szerint).

16. Az összeaszás-, súly- és fajsúly táblázata (*Krippel Móric* szerint).

17. A régi mértékek összehasonlítása a métermértékkel.

18. Mellmagassági alakszámok.

19—20. A rácssűrűség és a körtávolság táblázata. A rácsos és a köröspróbával kapcsolatos számítások megtakarítására szolgál.

21. Űrméterek köbtartalma (két segédtáblával, különböző magasságú rakatok átszámító és visszaszámító tényezőinek kiolvasására).

22. Négyélű fagyártmányok köbtartalma 80×80 cm-es keresztiszelvényig. 8/8 cm-ig milliméteres pontossággal használható.

II. rész. Erdőérték- és nyereségszámítás.

23—27. Utóérték-, előérték- és járadékszámítási tényezők 1 százalékos kamatlábtól 6 százalékgig (félszázalékos fokozatokkal) és 200 évig.

28. Táblázat a kamatolási százalék (mutatószázalék) meghatározására, tizedszázalékról tizedszázalékra.

29. Törlesztési (amortizációs) táblázat.

30. A fontosabb erdőértékszámítástani és nyereségszámítástani alapképletek.

III. rész. Földmérés tan.

31. A törvényes mértékrendszer, a méter és a bécsi mérték kölcsönös viszonya.

32. Állandók, földmérések, goniometriai és trigonometriai alapképletek.

33. Kivonat a kataszteri ntasításból (hibahatárok).

34. A kataszteri hold és a hektár kölcsönös viszonya.

35. A négyzetöl és a négyzetméter kölcsönös viszonya.

36. Négyzetölek átszámítása kataszteri holdakra.

37. Négyzetgyökök táblázata.

38. Köbgyökök táblázata.

39. Reciprok értékek táblázata.

40. A régi és az új fokbeosztás kölcsönös viszonya.

41. $\cos^2 \alpha$ táblázat a Reichenbach-féle távolságmérővel megmért vonalak vízszintesre való átszámításához.

42. $\frac{1}{2} \sin 2 \alpha$ táblázat a tachymetrikus magasságmérés céljaira.

43. Cosinus-szorzó táblázat lejtős vonalak vízszintes hosszának meghatározására.

44. Tangens-szorzó táblázat két pont szintkülönbségének meghatározására.

45. A goniometriai függvények számértéke (fokról-fokra).

46. Jordán barometrikus táblázatai.

IV. rész. Út- és vasútépítés.

47. A szögmérték és a százalékos emelkedés kölcsönös vonatkozásai.

48. Tangensek, tetőtávolságok, ívhosszak (kanyarulatok kitűzéséhez).

49. A körív ordinátái (körívek kitűzéséhez).

50. Kerületi szögek a körívek kitűzéséhez.

51. A középponti szög és az ív jellemző pontjainak meghatározása szögmérő nélkül.

52. Földművek (töltések és bevágások) szelvényterületének táblázata, különféle rézsűkre és terephajlásokra, 8 méter koronaszélességig és 3 méter mérőjegymagasságig.

Mint a fennebbi tartalomjegyzék mutatja, az „erdőmérnöki segédtablák” régen érzett hiányt lesznek hivatva pótolni. Anyaguk olyan bőséges, hogy az erdőrendezés, becslés, erdőérték- és nyereségszámítás, erdészeti földmérés, út- és vasútépítés legtöbb igényét kielégíthetik s fölössé teszik sok különféle (gyak-

ran külföldi) segédtábla megszerzését. Különösen nagy előnyt jelent ez erdőgazdaságunk technikai gyakorlatára most, amikor régebbi segédtábláink részben elavultak, részben elfogytak.

A könyv be lesz kötve és olyan nagyságú lesz, hogy a kabát külső zsebében még el fog férni. Ez használhatóságának mindenesetre nagy előnyére lesz. Ára felől még nem sikerült biztosat megtudni, de értesülésünk szerint nem lesz több 180.000 K-nál. Ez egy 220—230 oldalas munkáért mindenesetre szép ár, de tekintettel a számtáblázatok magas szedési költségeire és a mai abnormisan magas nyomdai és könyvkötési munkadíjakra, az említett összeget nem tarthatjuk túlzottnak. (Elvégre egy jobb fa árából könnyen kitelik.) A hírt tehát mindenképen örömmel üdvözljük és a segédtáblákat várjuk.

A Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségének szegedi csoportja június 7-én sikerült kirándulást rendezett Szentesre, hol a városháza tanácstermében megtartott ülésen a vezetőség és dr. Kossalka műegyetemi tanár felszólalása után Scherg erdőmérnök Csonka-Magyarország erdőkultúrája címén párhuzamot vont az integer és a csonka ország erdei közt s ismertette az alföldi erdőtelepítések célját s módját s felszólította a szövetség tagjait s a megjelent helyi előkelőségeket, hogy ki-ki hatáskörében ezen eszme elősegítésével járuljon hozzá Magyarország felépítéséhez. Délután a szentesi állami csemetekertbe rándult ki a csoport, hol az Alföldön tenyésztendő fánemeket rövid ismertetés keretében mutatták be.

A mérnöki kamarai díjszabás elkészült. A mérnöki kamara részéről kiküldött díjszabási bizottság több hónapi megszakított munkásság után végre befejezte az idevonatkozó tervezet elkészítését, amelynek egyik fejezete bennünket érdeklően az erdőmérnöki munkák díjazására terjed ki. Ez alkalommal még nincs módunkban a tervezetet ismertetni, de már előre is felhívjuk t. szaktársaink figyelmét, hogy szakmunkák elvállalásánál kellő óvatossággal járjanak el s kétség esetén inkább forduljanak tanácsért a mérnöki kamarához.

Az „Erdészeti Lapok“ 1925. évi VI. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 2500 korona. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 400.000 K.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egy-ségárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apróhirdetéseknél egy szó 1500 K, álláskeresői hirdetéseknél 700 K.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársasága

Budapest IX, Calvin-tér 7. sz.

Elvállalja termelt, tövönálló vagy feldolgozott fakészletek bizományi értékesítését, vesz és elad bármily mennyiségű tűzifát és fűrészelt anyagokat. Értékesítési kérdésekben készséggel áll az erdőbirtokos és erdőtiszt urak rendelkezésére.

(1. XII. 6.)

Keresek tájolót vagy asztalt távesöves vonalzóval:
Craus Géza, Telkibánya. (7. I. 1.)

Egy húszéves, nőtlen, erdőőri és vadőri szakiskolát végzett erdőőr, jóbizonyítvánnyal rendelkezik, állást keres. Bósa András Nyiregyháza, Sóstó erdő. (4. V. 4.)

DR. LAMM ANTAL "FENYŐMAGPERGETŐGYÁRA" KÖRMEND

 Sürgőnycim: DR. LAMM, KÖRMEND

LEGMAGASABB CSIRAKÉPESSÉGŰ
TÜLEVELŰ-, LOMBFA-, GYÜMÖLCS- ÉS SPECIÁLIS
KÜLFÖLDI MAGVAK
KAPHATÓK A LEGMEGBIZHATÓBB
MINŐSÉGBEN

(3. XII. 9.)

Cégem 1918 óta fennáll és gyáram 1923-ban modern berendezéssel
újonnan lett felépítve, mely nem tévesztendő össze más céggel.

Szakvizsgát tett, jó megjelenésű 35 éves, nős, *egy* gyermekes erős, egészséges, nyolc évig katonaviselt altiszt erélyes erdőőr. Gyermekkorától hercegi uradalom erdészetében hosszú időt a legnagyobb megelégedésre töltött el. Erdősítést, csemetekert kezelését, apró és nagy vad tenyésztésben, dúvad írtásban teljesen jártas. Szép írása van, irodai munkát is végez. Elsőrendű szolgálati bizonyítványokkal rendelkezik. Erdőkezelői, főerdőőri, fővadászai, vadászai, erdőőri állást keres azonnali vagy október hó 1. belépésre. Bemutatkozásra megy. Szíves megkeresést kér: *V a r g a József* erdőőr, Albertfalva, Pest m. (8. I. 1.)

Erdőőri és vadőri iskolát végzett 22 éves egyén, kitűnő bizonyítvánnyal, több évi gyakorlattal, állást keres azonnali belépésre. Cim a kiadóhivatalban. (6. III. 2.)

VIZI JENŐ KÖRMENDI FENYŐMAGPERGETŐGYÁRA

KÖRMEND (VAS MEGYE)

Ajánl a legolcsóbb napiáron szavatolt magas
csiraképességű erdei, fekete-, lú-, vörös- stb.
fenyőmagvakat, továbbá
mésű akác-, juhar-, köris-, gledics-, éger- stb
lombfamagvakat, mint
frisstermésű alma-, körte-, cseresznye-, mahalo-
myrabolán- stb.
gyümölcsmagvakat

Fenyőmagpergetőtelepünk, mint ilyen, a legnagyobb Magyarországon
Nagyobb szükséglet esetén külön előnyös árajánlattal szolgálunk

Távíratl cím: „Vizi, Körmend“

(2. XII. 10.)

Megvételtre keresem a következő könyveket: Arató és Boros népies erdészeti munkái, Bedő: A magyar állam erdőségei, Belházy: Vadászati ismeretek, Bund: Értekezések az erdőrendezés köréből, Cséti: Földméréstan, Sobó: Középitéstan, Fekete: Erdőbecsléstan, Tomcsányi: Erdői facsemeték nevelése, Vadas: Az akadémia története, Engel: Magyarország fatereskedelme. Erdészeti segédtablák. Tóth Bódog erdőmérnök. Szentdomonkos, Bükk-szent-erzsébet.

(5. II. 2.)

Állást keres szeptemberi vagy későbbi belépésre nőtlen, rom. kath. 25 éves, német-román nyelvismerettel, katonaviselt hároméves erdészeti középiskolát végzett erdész. 8 évi gyakorlat, elsőrendű bizonyítvány és hasonló ajánlatokkal. Úgy belső, mint külső mindennemű munkálatokban, valamint modern vadászatok rendezésében jártas. Megszállott területre is elmegy. Szíves megkereséseket a kiadó hivatal továbbít.

(9. I. 1.)

Az „Erdészeti Lapok“ 1925. évi VI. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Czillingér János</i> Erdőmérnöki főiskolánkról	177
<i>Craus Géza A.</i> Francia erdőgazdasági politika	192
<i>Bokor Rezső.</i> A nyírség erdői	193
<i>Holba Miklós.</i> A közönséges kőris (<i>Fraxinus excelsior</i> L.) termőhelyi viszonyai	205
<i>Hivatalos közlemények.</i> I. Hirdetmény a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolába való felvétel tárgyában. — II. Hirdetmény az államvizsga alapján megszerezhető erdőmérnöki oklevél tárgyában	208
<i>Különtétel:</i> Felhívás az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelési segélye tárgyában — Meghívó a budapesti mérnöki kamara 1925. évi rendes (V.) közgyűlésére — Az O. E. E. igazgatóválasztmányának június 3-án tartott üléséről — Óriási méretű köz. kőrisrönkő. (Cz.) — Egykorú vélemény 1849-ből az akkori gazdálkodásról — Erdőigazgatósági értekezet Erdőmérnöki segédtablák — A magyar mérnökök és építészek nemzeti szöv. szegedi csoportjának kirándulása — A kamarai díjszabás elkészült	210
<i>Hirdetések</i>	I.

